Vedelærken om Forudbestemmelsen

eller

Kalvinismens Hemmelighed afsløret.

„Alt det som aabenbarer er Lys, Eph. 5, 13“. — „Kommer Lyset ind for at sættes under Skjeppen eller under Bordet? Mænne ikke for at sættes paa Lysestagen, Mark. 4, 21.“

Af

Niels Hansen.

Varde.
Udgivet paa Forfatterens Forlag.
Trykt i Ribe Amtsbogtrykkeri.
1870.

Læserne bedes, paa Grund af, at Forfatteren har været forhindret i personlig at læse Korrektur paa Værket, at undskylde enkelte Trykfeil. For at disse ikke skulle virke meningsforstyrrende, hidsætte vi her følgende

Rettelser:

Paa Side 1, 3. L. forn. staar „fire Linier" læs: „faa Lin."
— — 2, 3. L. forn. staar „Salomon" læs: „Moses".
— — 3, 11. L. foro. staar „S." læs: „S. H."
— — 4, 13. L. foro. staar „Maade" læs: „Naade".
— — 5, 21. L. forn. staar „Math." læs: „Markus".
— — 7, 14. L. foro. staar „Fornuftige" læs: „Fornuftsky".
— — 9, 7. og 9. L. foro. staar „uindskrænket" læs: „indskrænket".
— — 16, 21. L. foro. staar „Selvtroende" læs: „Halvtroende".
— s. Side n. Linie staar „2. Mosebog K. 3", læs: „32, 14."
— — — staar „4. Mosebog, Kap. 1—20" læs: „14, 1—20".
— Side 20, 21. Lin. forn. staar „2 Pet. 3. 10." læs: „3. 16."
— — 21, 15. Lin frao. staar „giver det op" læs: „giver han op."
— — 22, 17. Lin. frao. staar „Hvor ere", læs: „Hvo ere."
— — 23, 15 Lin. frao. staar „Iusus", læs: „Jesus".
— — 24, 13. Lin. fran. staar „Venden", læs: „Verden."
— s. Side begyndes i 8 Lin. fran. følgende Sætning: „Andre ere forskrækkede og bange, man føler noget som Veer", læs: „Andre undfangede, vare bange, men fødte noget som Veir".

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Vedelærken om Forudbestemmelsen

eller

Kalvinismens Hemmelighed afsløret.

1. Indledning.

Da den kalvinistiske Lære, om et vilkaarligt Naadevalg, bliver mere almindelig og vinder flere Tilhængere iblandt danske Baptister, og er, hvad de personlige Forsvarere angaar, ulige bedst stillet; endelig da Konferensen i Fyn ikke kom til noget Resultat i Sagen, men lod den staa som et aabent Spørgsmaal, der truer med at lede til et Brud her saavelsom i Udlandet, saa tror jeg ikke alene, at det kan være mig tilladt at sige min Mening, men jeg tror endog, at det er en ligefrem Pligt aabent og ærligt at udtale sin Overbevisning for, at Sagen fra alle Sider kan blive drøftet og overveiet. Dog heri ligger intet smigrende ved at træde op imod en stor Overmagt, saavel i Tal som i Kundskaber og Dygtighed. Heller ikke er der noget tillokkende ved at tage Mindretallet i Forsvar, men hvad jeg gjør, det gjør jeg i den Herre Jesu Navn, med fuld Overbevisning og veloverveiet.

2. Altsaa til Sagen.

Saaledes som de forskjellige Anskuelser fremtræde i Konferents-Forhandlingerne er Spørgsmaalet dette: Har Gud udvalgt et vist Parti til Salighed, som han tvinger med Magt ind i Himmelen? Eller er hans Naade almindelig, lige imod alle Mennesker? Købner, Niels Larsen, Søren Hansen, Christen Nielsen, Laust Jakobsen etc. etc. forsvarer den første Anskuelse, Schmidt og Morten Olsen den sidste, og Striden føres f. Ex. som naar To duellerer og den ene bruger en Pistol, men den anden et Sværd; thi medens Schmidt og M. Olsen bruger Ordet Sværd (angiver bibelske Beviser), saa giver Købner dem det glatte Lag af sin filosofiske Pistol og Ingen aner, at det er et forkert Vaaben paa kristelig Gebet, se Kolef. 2, 8. Jeg skal strax gjøre opmærksom paa, at K.'s Ord i denne Sag andrager over 370 Linier, medens kun fire Linier ere bibelske Beviser, der efter K.'s egen Grundsætning slet ikke kan anses som Bevis, men kun som „Løsrevne Steder" (se Konfer. Forhdl. Side 32).

3. Købner opstiller først en Sætning,

som skal være rigtig, nemlig, at Gud tvinger Nogle med uimodstaalig Magt ind i Himlen, og derefter drager han en hel Mængde Eftersætninger, som alle kan være rigtige — forudsat at den første er rigtig — men der mangler endnu Beviset. Ganske paa samme Maade bærer Grundtvig sig ad, naar han siger: den Grundvold, hvorpaa Kristi Menighed er bygget, er de tre Troes Artikler, og udleder derfra sit hele System (Lærebygning), men spørger man om Beviset, saa svarer han akkurat som Købner, det er en Troessag, den kan ikke begribes, den skal troes. Paa samme Maade sagde den katolske Kirke til Johan Huus om den tredie Troes-Artikel: Du skal tro paa Kirken om den saa lærer Du har kun et Øie, omendskjøndt Du ved, at Du har to. Selv om Forudsætningen er rigtig kan Følgeslutningerne dog lede til forfærdelige Udskeielser, her et Exempel: Katolikerne tro, at Jesu er Gud, det er rigtigt, men saa slutte de, at naar Jesu er Gud, saa er Moder Marie Guds Moder og bør tilbedes. Men vi spørge ikke efter hvilke Slutninger, der kan drages ud af Bibelen og dens Lærdomme, men hvad staar der i Bibelen? Derfor burde denne filosofiske Maade, ved Følgeslutninger at drage noget ud af den, ikke anvendes i Kristendommen. Det er mærkeligt nok, at medens mange af Konferentsens Medlemmer gik glade fra hint Møde over K.'s Seir, saa følte han dog selv det afmægtige i Beviset, hvorfor han griber til den fortvivlede Udflugt „det skal troes, ikke forstaaes". Mere om Troen og Forstanden siden. Men hvorfor afviger man fra Reglen i denne Henseende, at bevise enhver Ting af Skriften? Fordi man kan aldrig bevise, at Gud „binder Hænderne paa Somme og tvinger dem til at blive salige."

4. Autoritet og Autoritetstro.

Hvorfor skal man alligevel tro det? Fordi denne eller hin store Mand har gjort en Erfaring eller en Opdagelse og nu ville vi Allesammen gjerne være store Mænd, saa faa vi opsat en Troesbekjendelse, som i bestemte Udtryk udtaler denne Opdagelse, saa er Forudsætningen vis og Eftersætningen er slaaende, nemlig det er vort Samfunds Troesbekjendelse og Du tror den ikke? Er maaske endda en Lærer osv., tør Du vove at se med egne Øine, naar hundrede Andre ser for Dig? Tør Du vove at tro, at Du har to Øine, naar Kirken lærer at Du har kun et? Tør Du tro anderledes end saa og saamange store Mænd og Guds Børn tro? Ja saa, det hjalp; thi for det Første ville vi nok være i en rolig Besiddelse af et Embede og for det Andet vil vi helst i blind Ydmyghed underkaste os for at staa paa en god Fod i Samfundet. Det er unægtelig ogsaa mest mageligt og behageligt i dette Liv, men Evigheden narrer man ikke og om Lønnen gjælder det vel ogsaa hvad Salomon siger om Gaven, at den forblinder den Seende og søger man sin Løn her, saa er den borte hisset.

Johan Kalvin har gjort den Opdagelse eller dog udviklet den noiere efter Augustin, at Guds Naadevalg er et vilkaarligt, tvingende, partielt Valg og efter ham kaldes derfor endel af Baptisterne „Kalvinister eller partikulære Baptister!" Her i Landet var fra Begyndelsen af meget faa Baptister, som troede denne Lære, men efterhaanden gjør den sig mere gjældende, fordi Formændene stedse ere af den Mening. Førster skrev en Afhandling om denne Lære i England og saa blev han sendt til Danmark som Lærer og Missionær. Købner har erklæret sig enig med Baptisterne i England i den Lære (altsaa ogsaa med Førster) og nu skal jeg vise Følgerne. L. J. tror den; thi siger han: „Alle store Mænd har troet den". S. tror den, thi han „tør ikke forkaste, hvad saamange Guds Børn har troet." — „Jeg tror hvad Kirken tror og Kirken tror hvad jeg tror" C. tror den og glæder sig ved den saaledes som K. lærer den, medens han tidligere forkastede den saaledes som F. lærte den og dog ere de to ganske enige i Hovedsagen, medens Maaden at fremsætte den paa er noget forskjellig.

Lars Jørgensen maa ogsaa være bleven overbevist, da han i sidste Konferents har tilbagekaldt den i Aalborg udkomne Troesbekjendelse, der som bekjendt var lidt forskjellig fra den hamborgske i Udvælgelsen. Seirrig og triumferende baner Kalvinismen sig altsaa Fremgang og skal den engang komme til Afstemning i Samfundet, saa er det at befrygte, at det vil gaa som det gik engang med en Lærer ved Afstemning: han havde Haanden halvt oppe, men vidste hverken om han vilde have den op eller ned, førend han saa paa hvilken Side de Største og Stærkeste vare, at han kunde slutte sig til dem. Da jeg i Aaret 1867 gik fra Konferetsmøde hvor mit, eller det af mig udgivne Skrift „om Frafald fra Naaden" var bleven angreben, sagde en Broder til mig „jeg er enig med dig og jeg tror, at K. har forandret sine Anskuelser i dette Stykke; vistnok har jeg Breve fra ham, som kan bevise dette". Paa Konferentsen tav han naturligvis og Ingen aner hvad han mener. P. i Fyn har henvist til K.s Ord i Konferentsen for 1867 som til en guddommelig Autoritet, der er nok til at afgjøre Spørgsmaalet om ovennænte Skrift. Alle disse ere af de mest fremragende iblandt Baptisterne, hvad vil man saa vente af de Andre; men skal Kalvinismen engang gaa af med Seiren her i Landet formedelst Stemmeflerhed, saa misunder jeg dem ikke en Talstørrelse af den Slags; thi de ere uselvstændige og karakterløse. Der er nok Grund til at tro, at dersom vi fik en Formand af den modsatte Anskuelse, eller K. om et Aar slog om til den anden Side, at Størstedelen af dem da vilde følge med; thi man antager et personligt Bevis istedetfor et i Principet. Det var dog slemt at M. O. ville modsige en saadan Mand som K. sagde L. H. Jerem. 17, 5.

5. Et personligt Bevis.

Intet var lettere eller mere sandsynligt, dersom K. forandrede sine Anskuelser end at han kunde forsvare og bevise de modsatte Grundsæt-

ninger paa selv samme Maade, og gaa af med en ligesaa stor Seir som i denne Konferents; thi Seiren ligger ikke i hans stærke og grundige Beviser, men i hans store Kundskaber, Dygtighed og Anseelse. Hvad var der til Hinder for, dersom K. blev Universal Baptist, at han kunde sige: „Guds Ord lærer tydelig en uindskrænket og almindelig, ikke en vilkaarlig partiel, Naade; Kristus er en Forsoning for vore Synder dog ikke alene for vore, men for den ganske Verdens", Mennesket kan antage eller forkaste Guds Naade. Om da en partikulær Baptist vilde sige, det kan jeg dog ikke forstaa, thi det strider imod mine Erfaringer og enkelte Skriftsteder synes ogsaa at tale derimod, saa vilde K. strax svare: min Ven! vore Erfaringer maa rette sig efter Guds Ord, og vi maa have Skriften i dens Helhed ikke enkelte løsrevne Steder; der er maaske hundrede Steder i Skriften, som taler for en almindelig Maade og disse Steder maa vi tro, enten vi kan forstaa dem eller ei; deri ligger just Forskjellen, vi kan tro, men I vil begribe" osv. og Beviset er rigtigt, naar Købner siger det.

6. Det omvendte og krydsende Forhold.

Det er forresten det Mærkeligste ved hele Striden, at medens K. fra først til sidst gaar ud paa at gjøre Sagen begribelig, altsaa føre en Begribelighedslære, saa staar Schmidt og Morten Olsen blot og bar med det nøgne Sandheds Ord og vil gjøre Sagen til en Troessag, men Sagen bliver dog vendt om og S. og M. O. bliver stemplet som Begribelighedslærere; hvorved de føle sig krænkede. Paa begge Sider synes man at være bange for Ordet Begribelighed, som om det stod i Modsætning til Troen, og man betænker ikke, at dette Ord er netop hvad man man kalder Guds Ord. Apostelen Paulus bruger det i Brevet til de Eph. 3 18, og ønsker, at de maa „begribe" med alle de Hellige, Høiden og Dybden, Breden og Længden af Guds Kjærlighed, som overgaar Kundskaben, og det er jo netop Guds Kjærlighed, her er Tale om, om den er partiel eller universal, med andre Ord, om den er høi og dyb, bred og lang nok til at omfatte Alle, eller blot et vist Parti; og denne ophøiede Lære, er Apostelen ikke bange for at gjøre til Gjenstand for „Begribelighed". — I det Følgende vil vi altsaa noget nærmere betragte:

7. Troens og Fornuftens Forhold til hinanden.

Naar Sømanden pløier Havet, og Soldaten er i Felten, saa er det af største Vigtighed at kunde orientere sig; vi ere allesammen Søfolk og Stridsmænd; Tusinde have stødt paa Klipper og Skjær, fordi de kunde ikke orientere sig med Hensyn til Fornuften og Troen. Intet har maaske givet Anledning til saamegen Vantro, Overtro og Sværmeri, som Misbrugen af Troen og Fornuften; paa den ene Side vil man begribe Alt med Fornuften uden Troen, og det kan man ikke. Paa den anden Side vil man tro Alt om det endog strider imod Fornuften, ja Nogle gaa saavidt, at de anse Fornuften som en farlig Fjende og forkaste en Ting,

fordi det er fornuftigt; turde jeg bruge min Fornuft siger Barnedøberen, saa indser jeg nok, at Baptisterne have Ret, de argumentere omtrent som i Konferentsen „der er saa mange Ting som vi ikke kan begribe saamangt et „Hvorfor" som vi kan ikke løse, følgelig kan Barnedaaben ogsaa være et saadant og vi tro den er rigtig, skjøndt vi kan ikke begribe den osv." „Alt i Guds Husholdning er et Kors for Forstanden" siger Magister Viborg i sine evangeliske Forklaringer. Nei, Troen og Fornuften staa ikke i noget fjendtlig Forhold til hinanden, begge ere herlige under den Helligaands Veiledning. Paulus har truffet den rette Middelvei, naar han i ovennævnte Sprog siger: saa at I kunne formaa at begribe osv. og kjende Kristi Kjærlighed, som overgaar Kundskaben Eph. 3. 18, 19. Fornuften begriber, Kundskaben kjender, Forstanden forstaar; Apostelen vil sige: det er altsammen godt, men Kjærligheden overgaar det Hele, ikke strider imod, det siger han ikke, men som Kjærligheden overgaar Kundskaben og Fornuften, saaledes og Troen. Dette er altsaa Troens og Fornuftens Forhold til hinanden: Troen er over, men ikke imod en ved Guds Aand og Ord oplyst Fornuft; f. Ex. Gud er evig og almægtig, det tror jeg, og dersom Fornuften har blot et Øie, saa beskuer den disse guddommelige Egenskaber af Verdens Skabelse Rom. 1. 20, men skal den forklare dem saa siger den „det er mig for høit, jeg kan ikke naa det". Saaledes staar Troen over, men ikke imod Fornuften. Det er forresten værd at lægge Mærke til, at Fornuften og Forstanden aldrig forekomme i nogen ond Betydning i Bibelen, medens Ufornuft og Uforstandighed sættes iblandt Kjødets Gjerninger, og bruges til at betegne ugudelige Syndere med, se Math. 7. 22, 2 Pet 2. 12, Paulus anbefaler en fornuftig Gudsdyrkelse, taler som til Forstandige om Troessager, ønsker at de Hellige maa faa Forstands oplyste Øine. Tage vi Ordet Kundskab, saa faa vi samme Resultat. Jesus selv voxede i Naade og Kundskab, vi formanes til at voxe i Naade og Kundskab. Paulus sætter Aabenbarelsen i Aanden, i Forbindelse med Kundskab Eph. 1. 17. Peter siger: Saasom hans guddommelige Majestæt haver skjænket os alle Ting osv. formedelst Kundskaben om ham, 2 Pet. 1. 3; om de Ugudelige siges der Rom. 1. 28, da de ikke holdt for godt at have Guds Kundskab, saa gav Gud dem hen i et Sind, som intet duer. Et Par Steder forekommer Ordet Kundskab i en ond Betydning, men det ene Sted staar der udtrykkelig, hvad det er for en Kundskab, nemlig „den falskeligen saakaldte Kundskab", det andet Sted hedder det Kundskaben opblæser. Ere altsaa Begribelighed, Fornuft, Kundskab (i Dyden Kundskab siger Peter) og Forstand Dyder, som den hellige Skrift taler godt om, saa lad os vogte os, at vi ikke tale ilde eller nedsættende derom; thi ve den, som siger om Godt, at det er Ondt. Endvidere, Troen er en Overbevisning, Ebr. 11. 1, og Forstanden er netop den Evne hos Mennesket, som modtager Overbevisning, siger ikke Skriften det Samme. „Sergius en forstandig Mand hørte Guds Ord og troede Herrens Lære, Apost. G. 13. 7" Jesus oplod Disiplenes Forstand og de forstode Skrif-

terne. Fremdeles Aabenbaringen forener sig med Fornuften, ogsaa begriber den, siger ikke Jesus det Samme? Dette Ord begribe ikke Alle, men de, som det er givet og Hvo, det kan begribe han begribe det. Begribelighedens Side er altsaa den rette, Math. 19. 11, 12 Jesus er saa langt fra at kaste Skygge paa Begribelighed (Fornuften), at han meget mere med disse Ord vil sige, lad kun Fornuften gaa saavidt som den kan, jeg vil selv komme den til Hjælp med Aabenbaring, men den maa vide, at den indtager en underordnet Stilling. Altsaa staa Forstanden og Fornuften i samme Forhold til Troen som Kvinden til Manden. Jesus selv har ikke engang forlangt en blind Tro, endskjøndt han kunde fortrinsvis have gjort Fordring derpaa, men for at overbevise Forstanden og tiltale Fornuften talte han som aldrig nogen havde talt, og gjorde saadanne Gjerninger, som ingen Anden havde gjort, og forudsagde saadanne Ting, som skulde gaa i Opfyldelse sigende: dette har jeg sagt Eder før det skeer, at naar det er sket I da skulle tro, Joh. 14. 29., og vil I ikke tro mig, saa troer mig dog for Gjerningernes Skyld. Dette skulde de kjære Brødre betænke, som staa paa den gamle katolske Side med Troen imod Fornuften, og vil have os til at tro, hvad de aldrig kunne bevise hverken for sig selv eller Andre, de have jo selv tilstaaet at de hverken kunne forstaa eller begribe den omtvistede Lære, man burde da ikke indlade sig i saadanne Ting, som man ikke forstaar. Den, der indlader sig i Ting, som han ikke har set, om den siger Apostelen, at han er forfængelig opblæst af sit kjødelige Sind Col. 2. 18. Jeg begriber det ikke heller siger K. Se Konf. Forh. 31.

8. Er Forløsningsværket endnu en Hemmelighed?

Jeg gaar nu over til at behandle et andet Punkt, som staar i nær Forbindelse med det Foregaaende; Købner har med sine mange „Hvorfor" næsten ledet Schmidt og Morten Olsen bort fra, hvad der er Tale om; Spørgsmaalet dreier sig aldeles ikke om hvorledes eller hvorfor Gud paa en vilkaarlig Maade har udvalgt et vist Parti, som han tvinger med Magt til at blive salige, men Spørgsmaalet er: kan det bevises, at Gud gjør det? ja, sige de, hvorledes kan det da bevises? saaledes, at Ingen kan forstaa det. Det var en egen Maade at bevise en Ting paa. Ja, men det skal troes alligevel, sige de. Hvad er da Troen? Den er en stærk Bevisning, en Overbevisning, Ebr. 11. 1, Noget, som man med overnaturlige og mere end tilstrækkelige Grunde ere overbeviste om; altsaa er en Tro uden Bevis en Selvmodsigelse, den er som den Skibbrudne paa et Vrag i det oprørte Hav og som Vraget ikke er et Skib, saa er en saadan Tro heller ikke — „Troen"; den er Overtro og Sværmeri, en Art Galskab. De, som tale nedsættende om Fornuften og Forstanden og forkaste dens Brug, betegne sig selv med Egenskabsordene „Ufornuftige og Uforstandige." Math. 15. 16. og Paulus sige: værer ikke Uforstandige, men indser hvad Herrens Villie er, og atter værer som unge Børn i Ondskab, men som Fuldvoxne i Forstand, Eph. 5. 17. Det er

dog mærkværdigt hvor Mennesket fra gammel Tid af har havt Lyst til at bevæge sig i det Hemmelige. Hvo har ikke hørt Tale om hin gamle Mytologi (Gudelære) om den den platoniske og græske Verdsligvisdom. Af Pauli Breve kjende vi noget til dens Forhold til Kristendommen og af Ap. G. 17 23. kjende vi de mystiske Ord: „for en ukjendt Gud." Endnu mere mærkværdigt er det, at de, som synes at gaa i en modsat Retning, som af Frygt for hin Verdsligvisdom er nærved at forkaste Fornuftens Brug med, at de netop slaa ind paa den samme Vei, og mystificerer Gud saaledes, at han bliver „en ukjendt Gud", en uforklarlig og gaadefuld Hemmelighed. Extremerne (Yderenderne) berøre hinanden, sige de Lærde, det er naar man gaar ud fra et vist Punkt i Østen, og bliver ved i Vesten, saa kommer man igjen tilbage til sit Udgangspunkt, thi Yderenderne Østen og Vesten berøre hinanden, saaledes og her: de Fornuftige synes mere og mere at fjerne sig fra de gamle Myter, men de komme nærmere og nærmere ind paa dem, og som en Følge af Æblebidet, er der mere Hang og Tilbøielighed hos Mængden til at tro paa en Myte end paa en Aabenbaring. Hvo, som kan lave Myter, er vis paa at finde Tilhængere. En af Hedningernes Vise blev engang spurgt om hvorledes Gud var, men han forlangte en Uges Betænkningstid; da denne var gaaet, blev han atter spurgt, men saa forlangte han to; da disse vare forbi, blev han atter spurgt, men saa forlangte han tre; paa Spørgsmaalet: Hvad skal det betyde? svarede han: jo mere jeg grubler over denne Sag, jo dunklere bliver den mig; er det ogsaa saaledes i Kristendommen? Det burde ikke at være saaledes; thi naar Jesus er: Herlighedens Afglands og Guds udtrykte Billede osv., og Jesus siger: hvo mig haver set, haver set Faderen, saa er Gud aabenbaret i Kjøder og er ikke mere nogen mystisk eller gaadefuld Hemmelighed. Vi bør ikke skrive paa vore Helligdomme: for en ukjendt Gud, men derimod sige med Apostelen: den, som I ukjendt dyrke, ham forkynde vi Eder ved Evangeliet; men Evangeliet eller Forløsningslæren er ligesaalidt en Myte, hvad Paulus og vil sige med disse Ord: Hvad der var en skjult Hemmelighed fra evige Tider af, er nu aabenbaret for os, Colſ. 1. 26, og: Guds saliggjørende Naade er aabenbaret for alle Mennesker. Gud er ikke mere nogen dunkel Gjenstand og Forløsningen er ikke mere en skjult Hemmelighed undtagen for dem, som blive fortabte, hvis Dine, denne Verdens Gud har forblindet, at Evangeliets Oplysning om Kristi Herlighed i Guds Aasyn ikke skal skinne for dem. I den gamle Verden og under den gamle Pagt, stod Sagen mere eller mindre dunkel for den enkelte og var en Hemmelighed for Mængden, men da Kristus kom og førte for Lyset hvad der var skjult i Mørket og fuldbragte Forløsningsværket, da var det ikke mere en dunkel Forestilling og Hemmelighed, men en aabenbar Kjendsgjerning; derfor siger han: jeg er det Verdens Lys, hvo som tror paa mig skal ikke vandre i Mørket, og atter: salige ere de Dine, som se det I se; thi mange Konger og Retfærdige begjærede at se det og haver det ikke set. Altsaa staar det fast, at om

jeg end ikke kan forstaa meget ringere Ting, f. Ex. hvorfor en Flue har sex Ben eller hvorfor jeg ikke er et Dyr, eller besvare ethvert enkelt uvedkommende og unyttigt: Hvorfor, saa kan jeg dog ved Guds Aand randsage endog Guds Dybheder, 1. Corint. 2. 10., naar han lader Lyset skinne i mit Hjerte til at oplyse Kundskaben om Guds Herlighed i Jesu Kristo, 2 Korint. 4. 6. Tingen er denne, at dette er os en Salighedssag og derfor nødvendig at vide; derimod kan man være lige lykkelig enten man ved hvorfor en Flue har sex Ben eller ei. Det er ellers bedrøveligt, naar en gammel Kristen omtaler Naadevalget paa en saa letsindig og Forløsningen paa en saa latterlig Maade, i Sammenligning med en Flue. Det tjener ikke til at klare, men derimod at fordunkle Sagen.

9. Kalvinismens Forhold til Gud og til Forløsningen.

Købners Ord i denne Sag ere saa selvmodsigende, at de ere næsten under al Kritik. Jeg skal anføre dem efter Konferentsforhandlingen for 1869 Side 31, 32 og 33: Gud gjør sig den usigeligste Møie med at omvende Mange, men naar de tilsidst slet ikke vil, saa lader han dem vælge deres egen Undergang; Nogle tvinger han til at blive salige, idet han binder Hænderne paa dem og fører dem ind i Himmelen. Hvis Gud ikke vilde frelse Menneskene, saa havde han ikke sendt sin Søn til at lide for dem, saa havde han ikke sendt Evangeliet til Alle, men det er netop hans Villie, at Alle skulde omvende sig og leve. Forløsningsværket er frit og aabent for Alle, men efter Skriftens Lære er der Ingen, som vil elske Gud eller annamme Evangeliet; forud har Gud altsaa set, at Ingen vilde antage Kristus, men han saa ogsaa hvad han selv vilde gjøre for at forhindre, at Kristus skulde ikke være død helt forgæves. Det er hvad Gud foretog sig at gjøre, som er Aarsag til, at jeg er det jeg er. Jeg mærker og ser, at han mod min naturlige onde Villie bærer mig hjem til Sit. Saavidt Købner. Jeg skal først henlede Opmærksomheden paa de Ord: helt forgæves, og spørge: hvilken Forskjel er der paa dette og paa Førsters saakaldte farlige Yderligheder? Ingen, undtagen den, at Førsters Udtale var mere aaben og ærlig, med andre Ord: han lagde Traaden udstrakt paa Bordet, saa at man kunde let faa fat paa — Yderenderne. K. derimod gjør den saa indviklet som den gordiske Knude, men her stikker dog Yderenden frem, hold fast paa den og lad os forsøge at løse den. Første Forsøg, et Exempel: sex Drenge falde gjennrm Isen. Jeg træffer Foranstaltninger til at faa dem reddede, men Ingen af dem vil tage fat paa mine Redningsapparater; jeg ved altsaa hvad jeg vil gjøre for at forhindre, at mine Redningsforanstaltninger ikke skulle være trufne helt forgæves; jeg vil nemlig frelse de to Drenge; de fire har jeg vel fat paa, men jeg slipper dem igjen og de drukne; de to derimod tager jeg i Haaret og slæber iland og de blive frelste, men ikke ved mine Redningsapparater, der vare og bleve helt forgæves, ikke blot for de fire, men ogsaa for de to Drenge. Anvendelsen er denne: Gud er Manden, Kristus er Rednings-

midlet, vi ere alle Drengene. Ingen af os vilde tage fat paa Redningsmidlet. Gud forsøgte da en anden Maade, men med Nogle mislykkedes det aldeles, fordi han ikke tog dem med Magt; Andre frelste han derimod med Magt, men ikke ved Redningsmidlet Kristus, der var og blev helt forgæves, fordi Ingen vilde tage fat derpaa. Et andet Forsøg: Forster lærte, at Kristus var ikke død for Alle; naar saadanne Ord forekom i Skriften skulde de tages i en uindskrænket Betydning. Altsaa skulde der staa: Han (Kristus) døde for Alle, i en indskrænket Betydning — eller Kristus er en Forsoning for den ganske Verdens Synder, i en uindskrænket Betydning. Hvilke farlige Yderligheder, vil Du sige. Paulus giver jo netop Kristi Død en udstrakt Betydning i Rom. 5, men K. siger det samme med andre Ord; sæt hans Ord i den samme Forbindelse og det er ligesaa slemt; f. Ex. Kristus er en Forsoning for den ganske Verdens Synder helt forgæves, han skulde smage Døden for Alle helt forgæves, eller sæt det i Forbindelse med Købners egne Ord, og se om det ikke er selvmodsigende: Gud gjør sig den usigeligste Møie med Mange for at faa dem omvendte helt forgæves, Forløsningsværket er frit og aabent for Alle helt forgæves. Er Knuden nu ikke løst saa hug den over med Sværdet, jeg mener med Guds Ord.

Kan Du et eneste Øieblik give den Tanke Rum, at Gud gjør noget forgæves? Den mindste af hans Gjerninger har en stor Betydning og han siger selv: „det er altsammen saare godt", og saa skal den største af hans Gjerninger betegnes med Ordene: helt forgæves, nei det er for galt. Vi Mennesker gjøre ofte noget forgæves og maa gjøre om igjen, og ønske, at det hellere var ugjort, men Gud gjør aldrig noget forgæves, endsige helt forgæves. Der ser Du hvor liden Betydning Kalvinismen lægger i Kristi Død. For dem staar Valget høiere og er det afgjørende, saa at Forløsningen ved Kristi Død afhænger af Valget og ikke Valget af Kristi Død; altsaa har Gud ikke udvalgt os i Kristo, men udenfor Kristo, og uden dette Valg er Kristi Død helt forgæves. Nei nei! om jeg end aldrig kunde forklare mig for Andre, saa siger dog min Tro paa Kristo mig, at saaledes er det ikke. Redningsmidlet er Kristo og Saamange, som ham annammede, dem har han givet Magt at vorde Guds Børn, dem som tror paa hans Navn, Joh. 1, 12. og jeg siger derfor med Paulus: jeg ved mig Intet til Salighed uden Jesum og ham korsfæstet; slaar dette Middel fei! eller bliver det helt forgæves, fordi Ingen vil tage fat paa det, saa gives der intet Middel og intet Navn i Himlen eller paa Jorden, hvorved Menneskene kunne blive frelste, se Apost. G. 4, 12. Fremdeles tillægger Kalvinismen Gud Partiskhed og Uretfærdighed, hvormeget den end snoer sig i dette Punkt. Hvad er Partiskhed? Svar: det er at handle anderledes mod det ene Menneske end mod det andet under lige Vilkaar, og en saadan Handlemaade tillægger Kalvinisterne Gud, hvorfor de ogsaa kaldes partikulære Baptister, men en saadan Handlemaade forbyder og fordømmer Herren hos Menneskene, se 1 Tim, 5, 21 og Jakob 2, 1. 4. 9., og saa skulde han selv

gjøre sig skyldig i den, det er umuligt. Enhver Overtrædelse af Loven er Uretfærdighed og han skulde selv overtræde Loven, som forbyder at handle efter Partiskhed. Det være langtfra! Hvorledes skulde Gud da dømme Verden? Rom. 3. 6. Er Kalvinisternes Forhold til Gud og Forløsningen ikke selvmodsigende og tvetydigt, meningsløs Frem- og Tilbagesnak, hvad kan da betegnes saaledes? Intet. Gud er ikke partisk eller uretfærdig, endskjøndt det forekommer os saaledes, sige de, og endskjøndt han gjør Forskjel paa Menneskene under lige Vilkaar og vælger et vist Parti, som han tvinger til at blive salige, de Andre ikke og endskjøndt han saaledes overtræder sin egen Lov. Han vil frelse alle Mennesker, men han vil ikke, for han vil kun frelse nogle. Forløsningsværket er frit og aabent for Alle, men Aarsagen hvorfor det ikke kommer Alle tilgode er den, at Gud tvinger dem ikke Alle, men Nogle tvinger han, ellers var Kristus død helt forgæves. Hvad betyder Guds Villie til alle Menneskers Frelse? Evangeliets fri og aabne Forkyndelse? Jesu Graad over Jerusalem? og hans Ord: jeg vilde, men I vil ikke? Hvad betyder den hellige Aands Arbeide paa de haarde Halse og Uomskaarne paa Hjerte og Øre? Kort sagt, hvad betyder Jesu Lidelser og Død paa Korset, hvorved han nedbrød Adskillelsens Mellemvæg og gjorde Et af Begge, saa at der ingen Forskjel skulde være mere paa Menneskene? se Eph. 2. 14. Hvad betyder hans Ord paa Korset: „Det er fuldbragt?", naar dette Ene endnu mangler: Guds tvingende Magt eller Guds tvingende Naade, som Kalvinisterne kalde det? Saa er det Hele Pollitesser; thi netop det, der skulde gjøre Udslaget, det mangler for de Mange. Fremdeles: at Gud skulde binde Hænderne paa Somme og tvinge dem, det er aldeles ubibelsk; tvertimod løser han de lænkebundne Fanger og udlader de Plagede i Frihed, det er bibelsk, men om Gud vilde sige til den Lænkebundne: kom hen til mig, saa skal jeg løse Dig af dine Baand, naar han vidste, at han var bunden i Elendighed og Jern i Mørkets og Dødens Skygges Land, saa at han ikke kunde gaa, det vilde være en blodig Ironi. Kunne Menneskene tillade sig en saa hjerteløs og kaad Spøg, saa gjør Gud det dog ikke, og dog er Evangeliets Lære eller Indbydelse til Alle, en saadan Spøg efter Kalvinisternes Lære, idet Gud vil, at de skulle komme, men han ved at de kunne ikke, undtagen han bruger sin Almagt, og det gjør han ikke imod Alle. Hvad gjør han saa? Svar: han lader dem ligge og spotter dem til i deres Elendighed. Med den bedste Villie kan man ikke forstaa Kalvinismen anderledes, men det er endnu ikke Alt; thi Forløsningslæren lider af Halvhed, efter denne Lære, ikke alene fordi den kun kommer den mindste Part eller Halvdel af Menneskene tilgode, men især fordi det er kun den halve Del af Forløsningen (egentlig Forsoningen), der læres, nemlig at Gud for at stille sin Retfærdighed, sin Vrede og Harme, slog sin gode Søn ihjel, for at testamentere sin onde Søn Godset osv. Er det hele Forløsnings-Læren? Saa kan Satan le Gud lige i Øinene; thi i saa Fald ere vi endnu i hans Fangenskab. Sæt f. Ex., at den

vrøissiske Konge gjorde endel danske Krigsfanger og den danske Konge i sin Vrede og Harme derover gaar hen og slaar endel af sine egne Folk ihjel — visselig vil Vildhelm le ham ud og ligefuldt beholde Fangerne. Men, dersom en dansk Mand formaar at kjøbe dem ud, eller han vover sig yderlig med Livsfare og det lykkes ham, skjøndt paa Livets Bekostning at udfri dem, saa ere de frelste; saaledes har Christus kjøbt os fra Satan til Gud med sit Blod, det er Forløsningen. Vi vare Djævelens retmæssige Eiendom, overvunden af ham og gjorte til Trælle, men netop derved, at han forgreb sig paa Christo, i hvem han ingen Ret eller Del havde, derved tabte han Retten til os. „Denne Verdens Fyrste kommer og haver Sletintet i mig", siger Jesus. Denne Sag er hverken urimelig eller uforstaaelig, eiheller har den det mindste Skin af Uretfærdighed, tvertimod lyser Retfærdigheden igjennem paa hvert et Punkt; især ved Christi Opstandelse; thi var han bleven overvunden og forbleven i Graven, saa havde Djævelen dog ikke tabt sin Ret til os, men nu har Kvindens Sæd sønderknust Slangens Hoved. Hvo vil fordømme, Christus er død, ja meget mere, han er opstanden; Død, hvor er din Braad, Helvede, hvor er din Seir, den oprindelige Synd, som vi kalde Arvesynden har mistet sin Braad; Ingen bliver fordømt for den. Christus har paa en Gang forsonet hele Skabningen med Gud og forløst den af Helvedfyrstens Magt, og nu tænker jeg mig hele Menneskemassen staaende paa Grændsen imellem Himmel og Helvede og Jesus som den store Josua udraabende til dem: „udvælger Eder idag hvem I vil tjene." Hvo, der da vælger Synden, Døden, Djævelen og Helvede, han gaar til den Side, men Hvo, der med Maria vælger den gode Part, det ene Fornødne, som aldrig skal tages fra ham, han gaar til Himmelen. Denne Forløsnings Lære er Bibelens Lære, se Rom C. 5. v. 12. 18. 19., og den er trøstelig og vækker Tillid; men hvilken Tillid og Fortrøstning giver Kalvinismen? Hvo ved, om han er en Udvalgt, „hvem har Beviset i sin Lomme" siger Købner, men er han ikke en Udvalgt, da er forgjæves alle hans Bestræbelser. Lad os nu heller ikke forglemme hvad Bibelen paa det Klareste siger os, at det var Djævelen og den onde Verden, der slog Christus ihjel. Det hedder: denne Verdens Fyrste kommer, de stødte ham udenfor Vingaarden og slog ham ihjel, I have korsfæstet ham med uretfærdige Hænder og m. fl. St. De tænkte ondt imod ham, men Gud tænkte at vende det til det Gode, for at gjøre det som nu sker at holde meget Folk ved Live. En tvingende Naade er i sig selv en Umulighed og et saadant Ord forekommer ikke i den hellige Skrift. Hvo, der taler, han tale som Guds Ord. Tvang er Trældom, Naade er Frihed, dersom man ellers forstaar og vil forstaa Sprogbrugen ret, og med et saadant Ord, uden al Analogi (Sammenligning) enten i Guds Ord eller i Sprogbrugen, tror Kalvinisterne at ære Gud. Sig mig da f. Ex: hvad forherligede den amerikanske Nation mest, enten det at den havde Slaver, eller den Naades Akt som gav disse deres Frihed? Det Sidste! Saaledes forherlige ogsaa de Guds Naade mest, som gjør den fri og

lige for alle hans Undersaalter. Det forherliger en Mand mest, naar hans Folk bliver frivillig hos ham; min Munds frivillige Offer skal behage Herren, siger David. „Tvungen Sag er ingen Ære." Intet er da heller mere sandsynligt end naar Gud tvinger En ind i Himlen imod hans onde Hjertes Villie, at han da vilde benytte den første den bedste Leilighed til at slippe ud igjen. Altsaa er det klart, at Guds frie Naade ikke er det samme som en tvingende Naade.

10. Kalvinisternes Forhold til Guds Ord.

Paa et Sted sige de: Guds Ord skal forstaaes saa ligefrem som muligt; paa et andet Sted: det skal tages efter Aanden og Bogstaven. Er Talen om Daaben, Nadveren og Menigheden, saa anvende vi alle de bibelske og fornuftige Grunde, som vi kunde faa fat paa, men er Talen om en anden Ting, som de ikke kunne bevise, men vil have troet alligevel, saa „staar vor Forstand stille, og vi maa tilstaa, at vi ingen Ting kunne begribe", se Forh. Side 39 for 1869. Om der bliver anført nok saa mange og vægtige Grunde imod deres Anskuelser, baade af Bibelen og Fornuften, saa hedder det dog: det er altsammen ensidig afrevne Stykker, kun det Halve af Skriftens Indhold, det kan ikke være Guds Hjerte, Sind og Mening osv. Ikke enhver, som mener at bygge paa Skriften, gjør det derfor, vi maa have Skriften i dens Helhed, Skriften i en Sandheds Sum siger K. og dette lyder meget kjønt, men imellem Theori og Praxis, Tanke og Virkelighed, Ord og Gjerning, er der ofte en stor Uoverensstemmelse, og vi kunne ikke noies med blotte Ord, Tanker og Talemaader, vi maa her som altid have grundige Beviser og tilsvarende Virkeligheder. Ifølge dette Udsagn af K. var man berettiget til at vente en hel „Sandhedssum" af Skriften, men hvor bleve Beviserne af? Hvad blev det til med Skriftens „Sandhedssum" og med „Bibelen i dens Helhed?" Jeg har foran vist, at hans Forsvarstale i Konferentsen andrager over 370 Linier, medens der kun findes et Par Bibelsprog i samme; er det „Guds Ord i en Sandhedssum", er det „Bibelen i dens Helhed"?? Er det saa virkelig, at Kalvinisterne ere saa omhyggelige for at faa — Skriften i dens Helhed? Lad mig oplyse dette ved et Exempel: Jeg tager et Æble og skærer det itu, men nu tager jeg et Stykke i hver Haand, holder dem sammen, og siger til min Datter: er dette Æble helt? Lad mig se, siger hun, nei, det er ikke helt. Jeg gaar hen til en blind Mand og siger: Er dette Æble helt? Lad mig føle, siger han, nei, det er i to Stykker. Jeg tager et Stykke i hver Haand og gaar hen til En, som hverken kan se eller føle, og siger, er dette Æble helt hver for sig? Nei, siger han, naar det er hver for sig, saa er det ikke helt. Sluttelig føier jeg det sammen saa godt som jeg kan og giver min Datter det; men saasnart hun rører ved det, saa skilles det ad hver for sig. Fader, siger hun, ja, Du har lovet mig et helt Æble, men dette er ikke helt. Hvad! siger jeg, har Du ikke selv skilt det ad? og hun faar Indtrykket af, at jeg er uredelig og uordholdende eller og, at de

Hele er min Spøg. Eller jeg siger til hende: Ere to halve ikke et helt? Jo, siger hun, i Regnekunsten, men her passer det ikke og min Skolevisdom kommer i Forlegenhed med den barnlige Enfoldighed.

Anvendelsen er saare let gjort, se Konferents Forh. Side 32 for 1869. Guds Ord i sin Helhed er kun virkeligt Guds Ord, det er Guds og ikke min Sag at kjende Sammenhængen. Jeg tror det — „hver for sig helt og holdent". Men dersom jeg har blot en af tre Sandser, saa siger den mig, at Guds Ord „hver for sig" er ikke det samme, som Guds Ord „helt og holdent." Ja, var Talen om flere Æbler eller flere Sætninger, saa kunde de være hele hver for sig, men naar Talen er kun om et Æble eller en Sætning, som her om Udvælgelsen, saa kan Guds Ord ikke skilles ad i to Dele og dog være hele „hver for sig"; eiheller kan det skilles ad og sættes sammen igjen efter Behag, thi Kemien har endnu ikke fundet Bindemidlet til at binde Stridsæblet sammen. Derfor, hvad enten de kommer med et Stykke i hver Haand, for at tilfredsstille begge Parter med hver et Stykke, eller de holder dem omhyggelig sammen, er det hele kalvinistiske System dog saaledes indrettet, at det skilles ad saasnart som man rører ved det, og selv tilstaa de, at de ikke kjende Sammenhængen, og de kunne ikke udtrykke dem anderledes, end „Guds Ord helt og holdent — hver for sig". De have lovet os „Guds Ord i en Sandhedssum helt og holdent", men vi faar det kun sammensat saaledes fra dem, at det skilles ad saasnart man rører ved det, men naar de saa overnikjøbet vil beskylde os for, at vi selv have skilt det ad og at vi kun fremdrage det halve af Skriftens Indhold osv., saa faa vi Indtrykket af, at det er Uredelighed og Uordholdenhed. Endelig, naar de vilde bilde os ind, at to halve er en hel, saa sige vi: ja i Regnekonsten, men her passer det ikke.

Det lille Skrift: Om Tilbagegang eller Frafald fra Naaden, er idelig udsat for Angreb af Kalvinisterne, endskjøndt dette Skrift næsten udelukkende er en Samling af Bibelsprog. Det skulde være mærkeligt om de kunde faa saamange Bibelsprog konfiskerede under Foregivende af, at vi maa have Bibelen i dens Helhed og at dette Skrift kun fremdrager det halve af Skriftens Indhold. Jeg mener, at saa maatte ethvert Skrift afskaffes, som ikke indeholder „Biblen i dens Helhed", og det vilde altsaa blive enhver Bog undragen Bibelen selv, fordi ingen anden Bog kan være „Bibelen i dens Helhed." Kun kort bevarede den første Menighed sin oprindelige Simpelhed og barnlige Enfoldighed imod Kristo og hans Ord. Med god Grund skriver Paulus 2. Kor 11. 3: Men jeg frygter, at ligesom Slangen bedrog Eva med sin Træskhed, saaledes skal eders Sind fordærves fra Enfoldighed imod Kristo. Snart kom hin Menighed paa Afveie i Retning af Jødedom og hedensk Filosofi (Skolevisdom), snart lagdes Grunden til Tradition og Pavedom, igjennem Konsilier, Kirkemøder og Konferentser, hvorved Bibelen blev undergravet og man fik et Væv af Menneskesætninger og Troesbekjendelser. — De væve Spindelvæv og udlægge Basilisksæg, om Nogen trykker det istykker,

da udfarer der en Øgle. — Snart kom de saavidt i Skolevisdom, at de sagde: Dersom og Bibelen gik tilgrunde, saa har Kirken nok i Aristotelis Sædelære („Mit Folk gjorde tvende onde Ting, de forlod mig, den levende Vandkilde, og huggede sig selv sønderbrudte Brønde, som ikke kunde holde Vand"); lad os nu se til, at vi ikke gjøre ligesaa. Faren ligger meget nær. Endvidere indtage Kalvinisterne kun en Fortolkers Stilling til den hellige Skrift. K. siger i Konf. Forh. 44, 45: „Vort Ord er kun en Fortolkning af deres (Apostlenes og Profeternes) og ikke andet", „de derimod ere inspirerede". Hvad er det at være inspireret? Det er at være dreven af den Helligaand, men Skriften kan ligesaalidt fortolkes eller udlægges rigtig uden Aandens Drift, som den kunde fremkomme uden Aandens Drift, 2 Pet. 1, 20. 21. Det er dog underlig, man fralægger sig først Fornuftens Brug, dernæst forvikler man sig i Skriften, saa det bliver til bare Selvmodsigelser, og endelig fralægger man sig og Inspirationen, d. e. Aandens Drift og Iboelse. Hvad er der saa tilbage andet end den tørre Skolevisdom og Skriftklogskab? Denne var Jødernes Rabbiner ogsaa i Besiddelse af og ved den forfattede de en Fortolkning af Bibelen, kaldet Talmud, hvorom Profetens Ord passende kunne anvendes: de nedtraadte den gode Føde med deres Fødder og saa skal Faarene afæde det, Ezech. 34. 18. Igjennem hele det nye Testamente staar Skriftklogskab i den skarpeste Modsætning til Aand, det er klart. Læs derfor Bibelen med egne Øine og se ikke med Andres Øine. Ved at læse Fortolkere kommer man i Besiddelse af Fortolkeres Aand. Ved at læse Bibelen med barnlig Enfoldighed, Tro og Lydighed, komme vi i Besiddelse af Guds Aand. Heraf vil det altsaa fremgaa, at Kalvinisternes Forhold til Guds Ord, er ikke saaledes som det udgiver sig for at være, men vistnok med Rette kan kaldes et frit og ubundent, for ikke at sige et vilkaarligt Forhold.

II. Kalvinisternes Hemmelighed. Deres Forhold til os.

Jeg har foran vist, at denne Lære indeholder et Angreb paa Guds Karakter og er kun en halv Forløsningslære. Er Gud min kjære Fader, er Kristi Død mig det dyrebareste af Alt, saa vil jeg harmes og bedrøves derover. Dog hvi harmes, hvi bedrøves jeg? Guds Karakter plettes ikke, dertil er han for høit ophøiet, og Kristi Død taber ikke i sin Betydning, fordi man betegner den med Ordet helt forgæves; men en Ting er vis, og det er: sig mig hvilketsomhelst Folks Mytologi (Gudelære) i det fjerneste Hedningeland, eller i den fjerneste Oldtid og jeg skal sige Dig dette Folks Karakter; thi saaledes som det selv er, saaledes tænker det, at Gud er, Ps. 50. 21, det er hele Hemmeligheden. Lad os tage et Par bekjendte Exempler: Mormonerne tro, at Gud sidder i Himlen som et Mønster for Flerkoneriet. Altsaa ere de Poligamister. Grundtvigianerne tro, at Gud er en national krigslysten Gud. Altsaa er dette deres Karakter. Nu vel! Gud er ikke partisk, uretfærdig, falsk i sine Forestillinger, dobbelt i sit Forhold, eller tvetydig og tvetunget fordi Menneskene beskylde

ham derfor. Nei, hør Israel! Herren Din Gud Herren er En! En i Ord, En i Gjerning, En i Væsen; men Menneskenes Karakter er ofte saaledes; jeg tror neppe, at Kalvinisterne gjøre en Undtagelse i dette Stykke, dog jeg gjør ingen personlige Beskyldninger eller fører juridiske Beviser, men jeg skal dog tillade mig at paapege enkelte Fakta. Allerede har jeg vist, at vi danske Baptister vare fra først af imod Kalvinisternes Lære, at man udgav en Troesbekjendelse i Aalborg, som ikke hyldede denne Lære, men at de paanødte os en anden fra Hamborg. At de have dannet Kalvinist-Missionærer paa Skolen i Hamborg og sendt hertil, som fril har forkyndt denne Lære her i Landet. At man sendte os en Formand fra England og siden en fra Hamborg, som førte denne Lære, og medens de saaledes paa alle Maader søge at udbrede deres Lære, undertrykke de vor, og nu endelig maa vi høre, at Troesbekjendelsen er paa deres Side, at den indeholder Læren om Udvælgelsen, og at Baptisterne i Tydskland, England og Amerika tro som de. „Udvælgelsen er Baptisternes Lærdom, at være Lærer iblandt Baptister og saa træde op imod Baptisternes Tro finder jeg ikke at være ret og billigt — siger K. —; for Ens eget Vedkommende kan man have en Mening, men man bør ikke træde op og gjøre Tilhængere for sin Sag" se Konf. Forh. Side 34. Dette indeholder for det Første en Paastand, som er tjenlig til at bibringe Andre falske Forestillinger om Baptisternes Troesbekjendelse. Her saavelsom i Udlandet er der mangfoldige Baptister, som ikke tro paa Kalvinismen. For det Andet er det beregnet paa at gjøre os Rangen stridig som Baptister; jeg er meget beskeden med Hensyn til Navnet, men jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at vi ere ikke Baptister formedelst Troen paa et absolut eller partisk Naadevalg, men formedelst Daabens Lære og Praxis. For det Tredie indeholder det en nærgaaende og krænkende Beskyldning for Uret og Uredelighed, „at være Lærer iblandt Baptisterne og saa træde op imod Baptisternes Tro", men vi gjøre opmærksom paa, at vi træde hverken op eller ned i dette Stykke, vi staa paa det samme Punkt som vi altid have staaet siden vi bleve Baptister, nemlig 1840. For det Fjerde er det et Forbud, som kun en Herre kan give sin Tjener, ikke en Broder, der staar paa lige Fod med en Anden, og allermindst, naar han tager sig selv den samme Frihed, som han formener Andre. Er dette ikke Partisthed og Uretfærdighed? hvad er det saa? Er det at gjøre imod Andre, som man vil, at Andre skulle gjøre mod os? Parti (culær) Baptisterne i Tydskland, og Danmark ere ikke engang enige med de samme i Udlandet f. Ex. i aaben Communion, Ægteskab med Vantro osv., og naar de alligevel kunne staa i Samfund med dem og med os, hvem de betegne som halv vantroende Begribelighedslærere osv. er det saa konsekvent? er der ikke en Dobbelthed i denne Stilling? og naar de allerlængst have skildret Begribeligheden som stridende imod Troen, saa kan man dog alligevel være Begribelighedslærere og gode Christne, er det ikke tvetydigt, tvetunget, et Slags Ordspil???

12. Hvad er det Forfererisk ved Kalvinismen?

Svar: Det er, at man fremstiller den som Høidepunktet af kristelig Tro, Visdom og Ydmyghed samt Ophøielsen af Guds Naade osv. Jeg har i det Foregaaende gjendrevet denne Fremstilling og vist det urimelige i den og jeg skal endnu kun anføre lidt om Ydmygheden. Jeg har et Par Gange vist hen i dette Skrift til Kol. 2. 18, hvor Paulus taler om falsk Ydmyghed, der egentlig er Opblæsthed. Navnet er ofte skuffende. Jeg kom engang ind i en Stue, hvor der stod tre større Fugle; ved første Diekast tænkte jeg, at de vare levende, men ved nærmere Eftersyn viste det sig, at det var udstoppede Fugle. Saaledes ogsaa med den falske Ygmyghed, den er skuffende, den hænger kun udenpaa i Ord og Talemaader, indvendig er det en udstoppet Fugl med Opblæsthed. At Tanken om en vilkaarlig partisk Udvælgelse skulde føre til Ygmyghed eller Ydmyghed føre til denne Lære, det strider imod Kjendsgjerninger. Ideen er egentlig jødisk, men hvor finder man en stoltere Nation end den var? Hvad var den da saa stolt af? Svar: Af at Gud havde udkaaret den til sit Folk, af en partiel Udvælgelse; ved at læse Joh. 8 og Rom. 2 faa vi et klart Billede heraf. Og nu Kalvinisterne, ere de mere ydmyge end Andre? Lad os se, de ere ikke alene fortrinsvis Baptister, men ogsaa fortrinsvis Troende osv. og fra et ophøiet Standpunkt skue de ned paa alle Andre og og anse dem for Vantro eller Selvtroende, naar de ikke tro paa det partikulære Naadevalg. Er det Ydmyghed? For mig staar det som farisæisk Stolthed, der siger: Jeg takker dig Gud, at jeg er ikke som de Andre, som denne Tolder, denne Begribelighedslærer, der er saa langt borte fra Troens rette Standpunkt og fra den Ydmyghed, der tilskriver Gud Æren og siger ham Tak — hvorfor? Fordi jeg ikke er som de Andre, Gud har dog gjort en Forskjel, jeg er en af de Udkaarede osv.

13. Forudbestemmelsen, en konsekvent Udvælgelseslære.

Jeg gaar nu et Skridt videre og paastaar, at man behøver ikke engang at være omvendt og troende endsige ydmyge smaa bitte Børn i sine egne Øine for at tro paa en Forudbestemmelse. For at overbevise sig om dette behøver man blot at lægge Mærke til Verdensmenneskets Tale om Livets og Dødens Skæbne m. m., ja man behøver ikke engang at være Kristen for at føre en konsekvent Forudbestemmelseslære; thi Muhamedanerne tro en saadan. „Menneskets Skæbne er forud bestemt og den er uundgaaelig", sige de; overensstemmende hermed tro Nogle, at Satan har skabt endel Mennesker, som ikke kunne frelses, fordi de ere af den Onde, saasom Kain, Esau, Judas og mange Flere; de, derimod som Gud har skabt, de kunne frelses. Det er mere konsekvent end Kalvinisternes Lære, der tror kun paa den ene Dels Forudbestemmelse. Jeg skal for en Kortheds Skyld blot henvise til følgende faa Skriftsteder, som jeg synes tale mod en Forudbestemmelse, se Ezech. 18. 21. 24. Jer. 18. 7—10 og 2. Mosebog Kap. 3 samt 4. Mosebog, Kap. 1—20.

Jonas kjendte disse Herrens Veie, derfor flyede han, se Jonas 4, 2. Jakob kjendte dem, derfor kæmpede han syrstelig med Gud og fik Overhaand, ethvert Guds Barn kjender dem, derfor gjør han Vold paa Himmeriges Rige og rykker det til sig.

Efter den kalvinistiske Lære har Gud fra Evighed af bestemt hvor stort et Antal, der skal frelses, ikke flere og ikke færre; det tager sig derfor konstig ud, naar Købner lærer med Hensyn til 1 Pet. 2, 8. — om de vare bestemte til at tro, eller om de vare bestemte til ikke at tro? — „Begge Dele, — siger han —; de vare som Alle bestemte til at tro, men da de ikke vilde, saa bleve de forkastede og altsaa bestemte til ikke at tro". Hvad har det saa at betyde med den kalvinistiske Forudbestemmelse, naar Menneskets Vil eller ikke vil kan gjøre den om eller forandre den? Intet! de tale op og ned.

14. Om Valget.

Hos Kalvinisterne indtager Kristi Død kun en indskrænket og underordnet Betydning i Forhold til Valget som foran er vist. De tro, idetmindste ligger det i deres Lære, at Kristi Død kan slaa feil som Redningsmiddel og blive helt forgjæves, men Valget aldrig; for dem staar dette høiere og er det afgjørende. Heri ligger den store Forskjel. Vi tro, at Kristi Død aldrig slaar feil som Redningsmiddel, eller bliver forgjæves. For os har den en overordentlig og udstrakt Betydning. Vi tro, at samtidig med at Gud valgte, skete det i Kraft af Kristi Død, uden hvilken Valget aldrig vilde have nogen Gyldighed. Vi sige derfor: udenfor Kristo ingen Udvælgelse, men i Kristo er Alt udvalgt; derfor hedder det altid i Skriften: Gud har udvalgt os i Kristo, tror jeg paa Kristo, saa er jeg en Udvalgt, affalder jeg fra Troen, saa er det hele forbi. Først et Par Exempler: Det første: Du ser Nordstjernen, den staar bestandig paa et Sted, Karlsvognen og de andre Stjerner, som høre til dette System dreie omkring den. Saaledes skal det og være i vort Solsystem, men saaledes tro vi ogsaa at det er paa Naadens Himmel, hvor Christus er Solen, Malac. 4 2, alle de andre Naadesforanstaltninger, deriblandt ogsaa Naadevalget, dreier sig om ham, og ere afhængige af ham for Lys og Varme. Det andet Exempel er tagen af Ægteskabet. Overalt i Skriften sammenlignes Foreningen med Jesus ved et Ægteskab. Hvorledes foregaar da Valget her? Naar Manden vil have en Hustru gaar han saa hen og griber og binder En, og slæber eller bærer hende hjem til sit? Eller vælger Hustruen selv uden Foranledning fra Mandens Side? Nei saaledes gaar det dog ikke til men Manden fremstiller sig for Kvinden, beiler til hende og hun bliver indtaget i hans venlige Væsen, og der sker et gjensidig Valg og de slutte Ægteskabs-Pagt, saaledes og med Kristo og hans Brud; derfor hedder det paa et Sted: „I have ikke udvalgt mig, men jeg har udvalgt Eder", og paa et andet: „Men Marie har udvalgt den gode Del" osv.; det er dog mærkelig, at det, som Paulus skriver, for at betage Jøderne deres falske Ind-

bildning om deres Udkaarelse fremfor alle Andre og for at trøste Hedningerne med, at Gud har ogsaa i Naade set til dem, at dette netop skal benyttes til at stadfæste en partiel Udvælgelse.

Vil man gruble over Valgets evige Natur og Indflydelse paa den Enkelte og paa Forløsningen, saa bliver Resultatet af saadan Grublen dog ikke andet end Gisninger og Gjætteværk; naar man desuagtet vil have det fastsat som et staaende Faktum, eller en Troesartikel, at Gud vælger et vist Parti paa en vilkaarlig ubetinget Maade, og tvinger dem til at blive salige, naar det første Middel, Kristi Død slaar feil, fordi Ingen vil annamme ham eller Evangeliet, saa er dette en formastelig Anmasselse og en Fornegtelse af Bibelens Lære, som siger: Gud vil, at Alle skulle blive salige 1 Tim. 2, 4. altsaa ikke et vist Parti, eller et bestemt Antal, men Alle uden Undtagelse. Man giver sig Skin af at vide mere end Gud har aabenbaret og gjør sig kloge over det, som skrevet staar. I Konf. Forh. Side 31 hedder det: Efter Skriftens Lære er der Ingen, som vil annamme Evangeliet eller antage Kristus. Hvor staar det i Skriften? tvertimod staar der: saamange som ham annammede, dem har han givet Magt at vorde Guds Børn, Joh. 1, 12., og den, som annammer hans Vidnesbyrd besegler, at Gud er sandru. Joh. 3, 33. Det er sandt, der staar atter, at det er Gud, som virker i Eder baade at vilde og at udrette, men hvor staar det, at han vil ikke virke det samme i Alle? Tusinder af Mennesker have følt de samme alvorlige Virkninger i Sjælen som vi, men det kommer ikke tilsyne fordi det kvæles i Fødselen. Andre ere saa kraftig grebne af Aanden, at det ikke kan skjules, uden at det derfor kommer til noget alvorligt Gjennembrud, atter Andre høre Ordet og annamme det strax med Glæde, men falde fra i Fristelsens Tid osv. Alle ere kaldte og indbudne til Bryllup, og der staar ikke, at Aarsagen, hvorfor de ikke kom, var den, at de vare ikke udvalgte, men fordi de vilde ikke, de foragtede det, Math. 22, 3, 5. Aarsagen, hvorfor Israel ikke blev samlet, var ikke fordi Gud ikke vilde, men fordi Israel ikke vilde, Luc. 13, 34. Alle Lignelser og Herrens hele Forhold vidner om det samme, nemlig en oprigtig Villie hos Gud til at frelse Alle, en ledende og dragende Naade, men ikke en tvingende, endog Pauli overordenlige Kald og Udvælgelse var ikke tvingende; thi hvad Mening skulde der da ligge i Apostelens Ord: da strax bespurgte jeg mig ikke med Kjød og Blod, Gal. 1, 16. eller: derfor blev jeg ikke ulydig mod det himmelske Syn Apst. 26, 19. Mennesket har altsaa en fri Ville, det kan lyde eller lade være, annamme eller foragte; det afgjørende i hans evige Skjæbne er lagt i hans egen Haand; — — Anm. I Konf. Forh. for 1869, Side 46, siger Købner det Samme: svarer Mennesket „Nei" i det afgjørende Øieblik, saa kommer Guds Aand aldrig mere til Saadanne; her er Læren om den fri Villie, det er Menneskets „Ja" eller „Nei", det kommer an paa, sammenlign dette Sted med Side 34, hvor K. siger: spurgte han mig, saa svarede jeg „Nei", — — fordi alt hvad der kunde gjøres fra Guds Side til Menneskets Frelse, det er gjort. Mit Øxen

og mit fede Kvæg er slagtet og Alting er rede, kommer til Bryllup. Aanden og Bruden sige: kom og hvo som hører: siger „kom", og hvo som tørster kommer, og hvo som vil tage Livsens Vand uforskyldt, Aab. 22, 17. Her appellerer Herren selv til Menneskets frie Villie og han maa dog bedst vide det. Dersom den kalvinistiske Opfattelse af Udvælgelsen er den rette, saa gad jeg vidst, hvad man forstaar ved de udvalgte Engle, 1. Tim. 5, 21; har Gud ligeledes paa en vilkaarlig tvingende Maade og ubetinget valgt nogle af Himmelens Engle, andre derimod ikke? Hvis ikke, saa nødes man næsten til en anden Opfattelse af Ordet: Udvalgte, f. Ex. de Hellige og Elskelige, se Kol. 3, 12, omtrent som vi sige om Noget som vi elske, og synes godt om, det er godt, eller udmærket og udvalgt, uden at vi derfor have gjort et Udvalg. Det er i denne Betydning, at Paulus kaldes et udvalgt Redskab, Apst. 9, 15.; de andre Apostler vare ogsaa gode Redskaber, nogle af dem udmærkede Redskaber, men Paulus arbeidede mere end dem alle; medens han erkjendte fra sin Side, at det var altsammen af Naade, 1 Kor. 15, 10. Naar Jesus siger: Mange ere kaldte, men faa ere udvalgte, Math. 20, 16, og 22, 14, saa kan Meningen umulig være den, at han vil beklage, at Gud fra Evighed af har kun bestemt sig til at vælge saa faa, men Meningen er den, at de fleste ere troløse og vanhellige. Endel har nok begyndt i Aanden, men de fuldende i Kjødet. De fleste søge deres eget istedetfor at tage Korset op og følge Jesus efter. Nogle afveg fra Troen, andre kastede den gode Samvitrighed fra sig og lede Skibbrud paa Troen, atter andre fore vild fra Troen osv., se 1 Tim. 1, 5, 6 og 1, 19 og 6, 10. Den urette Bryllupsklædning, er den af Kjødet besmittede Kjortel. Den rette Bryllupsklædning er de Helliges Dyder, Aab. 19, 8. Heraf er det klart, hvad Jesus mener med Kaldte og Udvalgte; men hvorledes man end vil forstaa Ordet Udvalgt, — saa er saameget vist, at om ogsaa Gud har udvalgt fra Evighed af, hvad jeg ikke skal negte, og om der ved Udvalgte skal forstaaes at tage: Et af To, — saa er det ikke dermed sagt, at Gud vælger paa en ubetinget og hensynsløs Maade, og det er netop derom Striden dreier sig. Tro og Bestandighed til Enden er jo Betingelsen for at blive salig, altsaa ogsaa for at være en Udvalgt til Salighed. „Troen paa Kristus er jo Betingelsen, Mennesket kan tro, men vil ikke", siger Købner, se Konf. Forh. for 1869, Side 34. Til andre Tider sige Kalvinisterne: dersom Gud vil stille en eneste lille Betingelse for Menneskets Frelse — og staa fast derpaa — saa blev intet Menneske frelst. Det er en sær Gud Kalvinisterne har; til en Tid stiller han Betingelser, til en en anden ikke, og dersom han staar fast paa sine Betingelser, saa bliver Ingen frelst. Jeg overlader til Læserne at bedømme. — Hvo, som tror og bliver døbt skal blive salig, men hvo som ikke tror skal blive fordømt, Marc. 16, 16. Denne er Betingelsen, og den er saa klar og afgjørende, at den kan ikke misforstaaes, eiheller kan der være Tanke om at Gud vil forandre denne Betingelse, altsaa bliver der efter Kalvinismen intet Menneske frelst. I Modsætning hertil siger Spurgeon: „de

vil komme flere i Himmelen end i Helvede", uagtet Jesus siger: Porten er snever og Veien er trang, som fører til Livet, og de ere kun faa, som finde den og — faa ere udvalgte; der vil altsaa komme flere i Himlen end de Udvalgte efter Kalvinisternes Lære; thi Spurgeon er ogsaa Kalvinist og dog sige de, som foran er vist, at der kommer ikke en mere eller mindre, end Gud fra Evighed af har udvalgt. Selvmodsigelse paa Selvmodsigelse karakteriserer den kalviniñiske Lære fra først til sidst. For at forebygge Misforstaaelse skal jeg i Slutningen af denne Afhandling vise, at vi tilskrive ikke Menneskets Villie og Kræfter Aarsagen til Frelsen. Det var ikke fordi vi vilde, at Jesus kom til Verden, lærte, led og døde, forsonede os med Gud og forløste os fra Djævelen og Syndens Magt, ikke fordi vi vilde, at han tilbød os Frelse. Vi befandt os som en Stad, der er overvunden og maa overgive sig paa Naade eller Unaade, medens den ædelmodige Seirherre tilbyder Naade paa den Betingelse, at man vil modtage den; i modsat Fald nedsabler han Alt. Her lovnes ikke den Overvundne Ære for 1 Sk. og dog er hans Ja eller Nei, Antagelse eller Forkastelse af Tilbudet om Naade, det afgjørende. Ikke sandt! Ved Naadens Foranstaltninger, Naadens Tilbud og Naadens Midler, har Gud gjort det muligt for Alle at sige: Ja eller Nei; Naaden er aabenbaret for Alle, Tit. 2. 11. og Guds Langmodighed venter, fordi han vil, at — alle Mennesker skulle blive salige 1. Tim. 2. 4. og Ingen skulde fortabes, 2. Pet. 3. 9. 15., men angaaende disse Ting er der noget i Pauli Breve, som er svært at forstaa, hvilket de Ukyndige og Ubefæstede forvende ligesom og de øvrige Skrifter til deres egen Fordærvelse, 2 Pet. 3. 10.

15. Det Fordærvelige ved Kalvinismen.

Jeg har foran vist, at denne Lære leder til at bygge paa Mennesket og holde Kjød for sin Arm, at den angriber Guds Karakter, nedsætter Forsoningen, tilintetgjør Forløsningen eller gjør den forgæves, deler, opløser og spalter Guds Ord, giver Gud Skylden baade for Ondt og Godt ifølge Forudbestemmelsen, tilintetgjør Betingelsen for Menneskets Frelse ifølge Valget, gjør Evangeliet til en Spotten med Menneskenes Elendighed; idet det vel forkynder Naade og Syndernes Forladelse, men denne Naade kan kun blive nogle faa Udvalgte til Del, for de Øvrige er det ikke et Glædens, men et Sorgens Budskab, tvertimod Englens Ord, som siger: se, jeg forkynder Eder en stor Glæde, som skal vederfares (hvem?) alt Folket, Luc. 2. 10. og dette er endnu ikke Alt, men denne Lære er demoraliserende og fordærvelig for Mennesket selv, det er en Sandhed, som jeg tilfulde har set stadfæstet i de 30 Aar, som jeg har staaet i Samfund med Kalvinister og havt dem til Formænd og Ledere. Det er stadfæstet baade i Læren og i Livet, og dersom de ikke vare saa haardnakkede i deres Paastande, saa skulde jeg ikke her berøre Sligt, men de tvinge mig dertil, dog kun saa sparsomt som muligt. For det Første: de lære, at naar et Menneske først er gjenfødt, saa kan det ikke fortabes, det kan falde dybt, sole sig i store Synder, have en ond Villie,

et ondt Hjerte, en Mordergrube i vort Bryst sige de, Synder saa talrige som Havets Sand og dog alligevel være Udvalgte, Gjenfødte, Benaadede, som ikke kunne fortabes. De Udvalgte blive ikke forkastede om ogsaa de synde, sige de (det er som om de havde Privilegium paa at synde). Er nogen Lærdom demoraliserende, saa er denne; og derfor har den ogsaa baaren daarlige Frugter i Landet; — paa deres Frugter skulle I kjende dem. Her et Exempel: Det er det Urimeligste, der kan tænkes, at jeg skulde bevare mig selv, sagde en Kalvinist, hvor kunde jeg det? hvad havde han gjort? Han gav efter for Fristelsen, men fandt Døren tillukt. Ønske Kalvinisterne mere af den Slags? Peter har Ret, naar han siger: de forvende Skriften til deres egen Fordærvelse. Men det er endnu ikke Alt, de forvende den ogsaa til Andres Skade; den ængstelige Sjæl og ømme Samvittighed tænker ifølge denne Lære: jeg er vistnok ikke en Udvalgt, hvad nytter det mig at bede og stride, jeg gaar dog alligevel fortabt, og enten giver det op i stum Forsagthed eller gaar i Fortvivlelse. Derfor er Kalvinismen en syndig Lære mod Gud og en fordærvelig Lære for Menneskene. Vel den, som undgaar Snaren: Tryghed eller Fortvivlelse.

16. Om Igjenfødelsen og Bevarelsen i Naaden.

I det lille Skrift om Tilbagegang eller Frafald fra Naaden er det bevist saa godt som noget kan bevises, at den virkelig Igjenfødte kan falde fra og fortabes. I Konf. Forh. 37 for 1869 siger Morten Olsen, at han kan ikke dele Anskuelse med K. deri, at Gjenfødte ikke kunne fortabes, og ønsker, at K. vil begrunde sin Mening. Hertil svarer Købner: Intet er lettere end dette. Lad os da høre Beviset, hvor blev det af? Han fremfører bogstavelig talt ikke et eneste Bibelsprog til Bevis, men blot en Paastand som denne: naar en Frafalden ikke kommer til Opreisning, men døer i sin Synd, saa har han aldrig været en Gjenfødt. Hvem siger dette, det siger Købner. Og hvor staar det skrevet? I Konferentsforhandlingen. Det gjorde unægtelig Sagen større Ære, naar K. vilde udtale sig frit og aabent og ikke tale saameget frem og tilbage, at man neppe kan vide, hvilket han mener. Med Hensyn til dette Spørgsmaal har han dog ved en tidligere Leilighed udtalt sig bestemt, nemlig i Konferentsen 1867 Side 26 og 27. Desuden ses det deraf, at mange Brødre endnu dengang vare derimod. I denne Forhandling findes der tre formentlige bibelske Beviser for, at en Gjenfødt ikke kan fortabes osv., men naar man sætter 3 Bibelsprog mod 37 og vil have hine troet paa disses Bekostning, saa maatte de 3 være meget klare og uomtvistelige, medens de 37 maatte være dunkle, men dette er ikke Tilfældet. Lad os prøve disse 3 Sprog. Det første Sted er i Math. 24, 24., hvilket Sted K. forstaar saaledes: at det er umuligt, at de Udvalgte skulde forføres. Saaledes staar der dog ikke, og det er urigtigt at læse Guds Ord anderledes end der staar. Foran i samme Kapitel siger Jesus til og om sine Disciple, hvem han har udvalgt: seer til, at Ingen for-

fører Eder, og Mange skulde forføres, falske Kristne og falske Profeter skulde opstaa, og gjøre store Tegn og underlige Gjerninger, at de Udvalgte skulde og forføres om det var mulig. Naar man altsaa læser det Hele i en Sammenhæng og ikke river et enkelt Ord ud af sin Forbindelse, saa faa vi Indtrykket af, at det, som Jesus vil betone, og det, som han lægger Vægt og Eftertryk paa, det er: at der er Fare paafærde endog for de Udvalgte, men aldrig kan den modsatte Mening komme ud af Ordene, undtagen ved en vilkaarlig Behandling. Man gaar uden om Centrum og griber fat paa Yderenden i Jesu Tale, for at bevise Noget som Talen slet ikke dreier sig om. Er det umuligt, at de Udvalgte kunne forføres, hvortil saa hele Formaningen og Advarslen? For at skræmme dem tilbage, naar de ere paa Vildspor, siger K., han skrækker dem altsaa med Muligheder, som slet ikke er forhaanden, omtrent som naar Moderen siger til sit Barn: dersom du ikke er artig, saa kommen Bussemanden og tager dig; strængt taget er der ikke engang Sandhed i disse Ord. Nei nei, saaledes er Jesus Karakter ikke, der er ikke Svig i hans Mund. Fremdeles naar Mange skulde forføres. Hvor ere da disse Mange? Er det de daarlige Jomfruer, de Uigjenfødte, dem, som aldrig have været ret for Gud? hvad bliver de da forførte fra? deres hele Kristendom er kun en Indbildning, men at blive forførte fra en Indbildning, kan ikke være Jesus Mening, vi nødes altsaa til en anden Opfattelse af Sagen, og det er den, at der er virkelig Fare paafærde for de Gjenfødte. Derfor ser til, at ingen forfører Eder, Math. 24, 4.

Det andet Bevis er Johan. 10, 28, 29, der staar: De skulde slet ikke fortabes og Ingen skal rive dem af min Faders Haand., At bygge sin Sikkerhed paa disse Ord, er det samme, som naar Katholiker, Grundtvigianere og Andre bygge Kirkens Sikkerhed paa Jesu Ord til Peter Math. 16, 18, „paa denne Klippe vil jeg bygge min Menighed og Helvedes Porte skal ikke faa Overhaand over den", men naar Kirken ikke bygges paa Klippen Kristus længer, saa hører Forjættelsen heller ikke denne Kirke til, saaledes ogsaa med den Enkelte; naar Faaret ikke bliver hos sin Hyrde, eller Grenen i Træet, saa hører Forjættelsen ham heller ikke til mere; naar vi læse hele Kap. saa bliver det klart, at Forjættelsen er givet under den Forudsætning, at Faarene høre hans Røst og følge ham ihvor han gaar, dersom vi fornægte ham skal han og fornægte os 2 Tim. 2, 12. I et Øieblik kan Herren tale til et Folk om at bygge og plante det, og i et andet Øieblik om at oprykke og nedbryde; Jer. 18, 7—10. Er det nu Herren, der taler op og ned? nei det er Menneskene, der ere foranderlige, Gud er den Samme. Købner siger fremdeles; dersom jeg skal bevare mig selv, saa er intet visere end min Fortabelse; thi det kan jeg ikke, — men der staar skrevet 1 Joh. 5. 18.: Hvo, som er født af Gud, vogter sig selv, og den Onde rører ham ikke. Der er et gjensidigt Forhold her imellem Herren og hans Folk, det udelukker ikke Herrens Hjælp og Bevarelse, fordi de vogte sig selv, tvertimod det drager den til sig; Gud hjælper den, som hjælper

sig selv; men jeg ved det, at denne Betragtning er uforenelig med Kalvinismen, der gjør Mennesket til en Maskine, som drives af uimodstaaelige Magter enten til Godt eller Ondt. Jeg tror dog, at Johannes har Ret ligeoverfor K. Lad os yderligere oplyse dette Forhold imellem Herren og hans Folk ved et Par Exempler. Første: Gud har lovet at give os vort daglige Brød, men under den Forudsætning, at vi skulle arbeide, hvo, der ikke vil arbeide bør heller ikke have Føde. Hvorledes vilde det nu passe at sige: Intet er vissere end min Undergang, dersom jeg skal selv forhverve mit Brød; thi det kan jeg ikke, og her er det samme Forhold; thi vi ere ligesaa afhængige af Gud for Brødet, som for en evig Salighed. Andet: En Stakkel maa tage sin Tilflugt til en Fristad, der har Herren lovet ham Beskyttelse under den Forudsætning, at han ikke overskrider Grændsen, men efter nogen Tids Forløb vover han sig ud, Blodhævneren lurer paa ham; omsider slaar han ham ihjel, saaledes med den, som forlader Jesus og Retfærdighedens Vei, han er ikke paa det Sted, hvor Gud har lovet ham Bevarelse. Ikke Alle, som mene at høre Kristo til, gjør det derfor, de som høre Kristo til, have korsfæstet Kjødet med Lyster og Begjæringer. Mange ere faldne fra og forladte af Aanden, som de søge at erstatte saa godt de kunne ved Kundskaber og Studeringer. Disse kunne ikke falde fra af den sørgelige Grund, at de ere faldne. Vi komme nu til det tredie Sted, nemlig 1. Joh. 3. 9.: Hver den, som er født af Gud, gjør ikke Synd osv., dette kalder Købner et uomstødeligt Bevis, lad os se. Ved at læse Johannes 1ste Brev i sin Helhed, uden Fordomme, komme vi aldrig i Tanke om, at det er Apostelens Hensigt at belære os om, at Igjenfødte ikke kunne falde fra eller fortabes. Vi kunne forstaa, at han belærer os om sand og falsk Kristendom og giver os nogle Kjendetegn paa Gjenfødtes Tilstand. Foranledningen var nemlig denne: at Nogle paa den Tid misbrugte Guds Naade til Uterlighed; de bleve ved i Synden, fordi de mente at være under Naaden. I Modsætning til de Jødekristne, som vendte tilbage til Lovens Retfærdighed, vendte disse til Synden og forsvarede den endog, sigende: at Synden var kun fordømmelig for den, som ansaa den derfor. Det er denne grove Vildfarelse Apostelen vil imødegaa, derfor siger han: Hver den, som er født af Gud, synder ikke, og han kan ikke synde, fordi han er født af Gud. Et Bevis for at Købners Mening ikke ligger i dette Sprog, er dette, at han maa først ved Tillæg, Fortolkninger og Slutninger drage den ud af det, f. Ex. synde — til Døden — synde sig — ind i Helvede osv. Ligeledes faaer han Apostlen til at paastaa, at Guds Aand aldrig forlader de Gjenfødte. De kunne da kun som Hyklere istemme Salmistens Ord: Gud tag aldrig din Helligaand fra mig, Ps. 51, 13. Det bedste Bevis er dog i Slutningen af samme Brev, hvor Apostelen siger: dersom Nogen ser sin Broder begaa en Synd, som ikke er til Døden, da skal han bede og han skal give ham Liv, dem nemlig, som ikke synde til Døden. Der er en Synd til Døden, om den siger jeg ikke, at han skal bede. Heraf er det altsaa klart, at en Broder kan synde til Døden;

thi her er der kun Tale til og om Brødre og her nytter det ikke at sige at det er saadanne Brødre, som ikke ere gjenfødte, thi hvorledes kan den dø, som aldrig fik Liv? Stedet er klart, det behøver intet Tillæg. Billedet af den nye Fødsel er taget af en naturlig Fødsel, og dersom den sker paa en for os ubevidst Maade og man er sikkret mod Døden, fordi man er gjenfødt, saa passer Billedet aldeles ikke; thi for det Første føder Kvinden med Smerte (ikke ubevidst), for det Andet døer mangt et Foster i Moders Liv, Nogle strax efter Fødselen og Andre naa ikke halvt deres Dage. Netop saaledes er det i aandelig Henseende. Kalvinisterne bevise ogsaa dette ved deres Exempel, idet Mange ere frafaldne; deres Tro var altsaa forkert. Men i selve Læren om Gjenfødelsen synes der at ligge et uklart Begreb, baade i Henseende til dens Kjendetegn og hvori den bestaar. Man gjorde derfor bedre i, naar man læste Johannes Brev at lægge Mærke til den Gjenfødtes Kjendetegn end deri at søge Beviser for en Lære, som dette Brev ikke indeholder. Eller bevise en Ting med et Sted, hvor Talen slet ikke dreier sig om den Ting. Men jeg vender mig igjen til Konf. Forh. for 1869. Side 38, der siger K.: Hvo har Beviset i sin Lomme, for at han er gjenfødt og atter: Hvo ved om han er gjenfødt osv., men ved K. ikke om han er gjenfødt, saa tabe hans Ord om Gjenfødelsen deres Betydning; thi kun den, som er gjenfødt, kan forstaa Igjenfødelsen; derfor siger Jesus til Nikodemus: Er Du en Israels Lærer og ved ikke dette?

Fremdeles siger K.: dersom jeg idag ligger i Jesu Arme, saa har jeg Ret til at tro, at jeg er gjenfødt, — men hvoraf ved K. om han ligger i Jesu Arme? Han ved akkurat ligesaa lidt om han ligger i Jesu Arme, som han ved om han er gjenfødt, men dersom jeg har gjennemgaaet Igjenfødelsens Skole, saaledes som den beskrives i den deilige Psalme: Guds Igjenfødte ny levende Sjæle, navnlig i 6. 7 og 8 Vers, saa har jeg Bevis i Livet (ikke i Lommen), for at jeg er gjenfødt, og dersom jeg kan sige med Paulus: om endog vort udvortes Menneske gaar tilgrunde, fornyes dog det indvortes Dag for Dag, — saa har jeg Ret til at tro at jeg er gjenfødt og at Fornyelsen fortsættes; thi Igjenfødelsen er Troens Gjennembrud, det er Bruddet med Synden, Satan og Venden, men det er den snevre Port, som faa finde. Gjennembruddet er vanskeligt, Fødselen er besværlig, derfor er der mangen en aandelig Ephraim om hvem det kan siges, denne er ikke en vis Søn, ellers havde han ikke staaet saalænge i Fødselens Sted, Hosæas 13. 13., eller Børnene ere komne til Fødselens Sted, men der er ingen Kraft til at føde, Esaias 37. 3. Andre ere forskrækkede og bange, man føler noget som Veer, Esaias, 26. 18. Alle disse have vel Grund til at tvivle om deres Gjenfødelse, men den virkelige Gjenfødte ikke, derimod er det et andet Spørgsmaal om det ved Igjenfødelsen begyndte Liv fortsættes ved den daglig Fornyelse efter Pauli Lære, Eph. 4. 22—24., eller der atter foregaar en anden Undfangelse og Fødsel efter Jakobs 1. 15., og saa farlig er Begjærligheden til Synd, Penge, Embeder, Æresposter osv., at den kan ende med Døden. Heraf er det

klart, hvad Guds Ord mener med Igjenfødelse, nemlig Aflæggelse af det gamle Menneske, Sindets Fornyelse og Iførelsen af det ny Menneske, med andre Ord: aflægge syndige og bedragelige Lyster, faa et andet Sind eller Hjerte, blive Hellige og Retfærdige. Læs Eph. 4 fra Vers 17 og til Enden. Naar vi søge vor Sikkerhed snart i Valget og snart i Gjenfødelsen osv., saa er Intet vissere end at vi have forladt Kristo og kunde have behov atter at fødes med Smerte, indtil Kristo faar sin Skikkelse i os Gal. 4. 19. Det ny Menneske er skabt efter Gud i Sandhedens Retfærdighed og Hellighed. Eph. 4. 24. Igjenfødelsen staar altsaa paa det Nøieste i Forbindelse med

17. Helliggjørelsen.

Herom skal jeg sige et Par Ord. Intet Sted har den aandelige Kemi (Opløsningsproses) saa stort et Spillerum som her, man opløser Praxis til Teori og Teori til Praxis, forvandler Kristendom til Talemaader og Talemaader til Kristendom, alt eftersom Omstændighederne fordrer det og det er ikke altid saaledes som Profeten gjorde der han forvandlede den giftige Spise til en nærende Ret, men ofte derimod som naar man produserer Brændevin og forvandler det nærende Korn til giftige Drikke. I den katolske Kirke var man kun ansete for gode Kristne i Forhold til sin Snakken om gode Gjerninger. I vor Tid er man kun ansete for gode Kristne i Forhold til sin Talen om Tro og Syndighed. Lad mig oplyse dette ved et Par Exempler; En syg Kone kaldte Præsten til sig og i de stærkeste Udtryk klagede hun over sin Syndighed. Nu, saa er det da sandt, hvad jeg har hørt om Dem, sagde Præsten, men da foer hun op i Vrede over de uforskammede Mennesker og onde Tunger, som uden al Grund vilde sige noget Ondt om hende. Jeg har hørt det af Deres egen Mund, sagde Præsten og tog deraf Anledning til at revse hende for sit Hykleri. Et andet Exempel: Igjennem hele Konferentsforhandlingen om Udvælgelsen og Gjenfødelsen skildrede K. Mennesket og navnlig sig selv som ond fra Top til Taa med et ondt Hjerte, en Mordergrube, en ond Villie, en gjenstridig Natur, hvem Gud maatte binde Hænderne paa og føre afsted til Himlen osv., men aldrig saasnart rører M. O. ved Helliggjørelsens Streng, førend K. føler sig krænket i høieste Grad, farer op og fordømmer baade denne og hin, som ikke lever hellig. Den hele Teori om Syndigheden opløses da til Støvgran i Solskin, noget man kan børste af sig, ligesom man børster Støvet af Klæderne, fordi det kun hænger udenpaa i Ord og Talemaader; var det virkelig ment, saa vilde man ikke harmes, men bedrøves over sin store Mangel paa Helliggjørelse. M. O. var ikke saa klog som Præsten, ikke heller som K., da han sagde til S.: Jeg kan ikke frisige dem, deres egen Mund dømmer dem. Umiddelbart derpaa fordreier Niels Larsen M. Olsens Ord og kalder de andre Brødre til Vidne paa, at han har ikke skreven saaledes i Evangelisten og strax vender hele Strømmen sig mod M. O. og han maa gaa til Bekjendelse, endskjøndt det han har sagt, det staar Ord til andet i

Evangelisten Nr. 9 for 1868. O Du menneskelige Underfundighed! naar skal du høre op paa Jorden? O Du troskyldige Enfoldighed, som ikke kjender Forskjel paa Teori og Praxis, Lære og Liv! naar skal Du blive mere almindelig?

18. Spørgsmaal og Svar.

Sp. Hvilken Synd er den største, der er begaaet paa Jorden?

Sv. Det er den, at slaa den Uskyldigste ihjel iblandt Alle.

Sp. Hvem har gjort det? Sv. Efter Kalvinismen har Gud gjort det.

Saa er Djævelen jo uskyldig i Kristi Død.

Sp. Naar Guds tvingende Almagt er det eneste Middel, som kan frelse Mennesket, og han ikke anvender dette Middel, hvem er saa Skyld i Menneskets Fortabelse? Sv. Det er Gud.

Sp. Naar Mennesket ikke kan vogte sig selv og Gud vil ikke, hvem er saa Skyld i, at det synder. Sv. Det er Gud. Saa er jo Mennesket uansvarligt.

Sp. Hvorfra mon den Lære har sin Oprindelse? Svaret ligger nær. Driv den da tilbage til sin Ophavsmand og lad den blive blottet og fremstillet i sin hele Nøgenhed og Usselhed.

Sp. Hvad er Kalvinisternes Bevis for, at de ere gjenfødte?

Sv. At de ligge i Jesu Arme.

Sp. Hvad er dem et Bevis paa, at de ligge i Jesu Arme?

Sv. Syndigheden i Hjertet og Syndserkjendelsen; „Det var netop et Bevis paa, at han klyngede sig op til sin Frelsers Bryst."

Sp. Hvad var Apostlerne et Bevis paa Igjenfødelsen?

Sv. Hellighed og Retfærdighed, se 1. Joh. 2, 29 og 3, 9.

Sp. Hvor gammel er Kalvinismen?

Sv. Den er meget gammel; vi læse om den i 2. Mos. 32, 4 og i Apost. 7, 41, men det er dog kun som saameget Andet i det gamle Testamente: Skygger og Forbilleder. Den egentlige Kalvinisme er 300 Aar gammel og skriver sig fra Johan Kalvins Tid, der ligesom Aaron gjorde sig en Form og støbte en Kalv af de Kristnes Smykke, og derfor er Navnet: Kalv—i—nister meget betegnende for alle dem, som tro paa denne Guldkalv. Senere for omtrent 200 Aar siden, søgte en reformeret Professor i Saumur ved Navn Moses Amyrant, at formilde Læren om et ubetinget Naadevalg, idet han lærte, at Gud havde givet alle Mennesker sin Søn til en Frelser og tiltænkt alle Salighed, under den Betingelse: at de troede, men Ingen kunde tro, uden at Gud skænkede ham det, og dette vilde Gud ikke skænke alle Mennesker, men de øvrige Kalv—i—nister modsatte sig denne Formildelse i Kalvins Lære, se Schmids Kirkehistorie 1803, Side 338 og 39. Herfra stammer altsaa Forskjellen og Selvmodsigelsen hos vore Kalvinister, der prale med laante Fjedre. Denne er Kalvinismens Kilde og Udspring, forgæves søger man den andre Steder.

19. Samlede Uoverensstemmelser.

Kalvinisme.	Ikke-Kalvinisme.
Gud har fra Evighed af bestemt hvor stort et Antal og hvilke Personer, der skulle frelses. Ikke en mere eller mindre er skreven i Livets Bog og disse blive ikke udslettede.	Bibelen lærer: Gud vil, at alle Mennesker skulle blive salige, 1 Tim. 2. 4. Har Gud da en dobbelt Villie? (Forf.) Dersom Nogen tager Noget bort fra denne propheties Bogs Ord, da skal Gud borttage hans Del af Livsens Bog. Aab. 22. 19.
Dersom Gud vilde stille en eneste Betingelse og staa fast derpaa, saa blev intet Menneske frelst.	Troen er jo Betingelsen, jeg kan tro, men jeg vil ikke. (Købner.) Hvo, som tror og bliver døbt, skal blive salig. Marc. 16. 16.
Der vil komme flere i Himlen end i Helvede. (Spurgeon.)	Den Port er snever og den Vei er trang, som fører til Livet og de ere faa, som finde den. Faa ere Udvalgte. Math. 7. 14. og 20. 16.
Kalvinisterne spottemed Menneskets Bestræbelser for at blive salig eller opfylde Guds Fordringer. (se Om Udvælgelse, S. 37.)	Jesus siger: stræber alvorlig at indgaa gjennem den snevre Part. Luc. 13. 24. Forarbeider Eders egen Saliggjørelse med Frygt og Bæven. Paulus.
Intet er vissere end min Fortabelse, dersom jeg skal bevare mig selv.	Den, som er født af Gud vogter sig selv, og den Onde rører ham ikke. 1 Joh. 5. 18.
Den Gjenfødte kan ikke falde fra eller fortabes. De, om hvem Skriften vidner, at de ere Frafaldne som Soen, der var toen til skiden Søle osv. ere Saadanne, som aldrig vare gjenfødte.	Men dersom den samme Tjener (ikke en anden) siger i sit Hjerte: min Herre tøver at komme, og han begynder at slaa Drengene og Pigerne og at æde og drikke og blive drukken, da skal den samme Tjeners Herre komme paa den Dag osv. og hugge ham itu og give ham sin Del med de Utro, Luc. 12. 45. 46 (se Tilbagegang eller Frafald fra Naaden.)
De Udvalgte og Gjenfødte kunne falde dybt, have Synder saa talrige som Havets Sand, et ondt Hjerte, en ond	Mine Børn, Ingen forfører Eder, Hvo som gjør Retfærdighed er retfærdig, ligesom han (Gud) er retfærdig, hvo, som gjør Synd er af Djævelen, 1 Joh. 3. 7. 8. Og hver som haver dette Haab til ham (til Gud om Salighed)

Villie, en Mordergrube i deres Bryst osv., men de Udvalgte blive ikke forkastede, om de synde.

renser sig selv, ligesom han er ren, 1 Joh. 3. 3. Vide I ikke, at I ere Guds Tempel og Guds Aand boer i Eder, 1 Cor. 3. 16. (boer den Helligaand i en Mordergrube). (Forf.)

Men Paulus saa sig selv som den største Synder; thi han saa ind i sit Hjerte og kjendte sig selv; det var netop et Bevis paa, at han klyngede sig op til sin Frelser og hvilede ved hans Bryst.

Vel ved jeg Intet med mig selv, men dermed er jeg ikke retfærdiggjort, 1. Cor. 4. 4. I ere Vidner og Gud til, hvor helligen og retfærdigen og ustraffeligen vi omgikkes med Eder, I Troende. 1 Tes. 2 10. (Naar Kalvinisterne ville belære os om Helliggjørelse, saa fremstille de Bibelens Mænds Synder, som om dette hørte med til Helliggjørelsen, se „Om Udvælgelsen" Side 11. (Forh.)

Hvor forskjellig er dog ikke Bibelens Lære om Helliggjørelse fra Nutidens. Har jeg ikke naaet Maalet (Fuldkommenhed, Hellighed se Math. 5. 48., 2. Cor. 7. 1. og 1. Pet. 1. 15.), saa tør jeg dog ikke nedsætte det eller maale med mig selv og ligne med mig selv. 2. Cor. 10. 12. (Se „Veien mellem Afveiene." Forf.)

Efter Skriftens Lære er der Ingen, som vil annamme Evangeliet eller antage Kristus.

Saamange, som ham annammede, dem haver han givet Magt at blive Guds Børn, dem som tro paa hans Navn. Joh. 1 12. Den, som annammer hans Vidnesbyrd, haver beseglet, at Gud er sanddru. Joh. 3. 33.

Kristus er ikke død for Alle, naar saadanne Ord forekomme i Skriften, skulle de tages i en indskrænket Betydning.

Og han (Christus) døde for Alle, 2 Cor. 5. 15. og han er en Forsoning for vore Synder; dog ikke alene for vore, men for den ganske Verdens. 1. Joh. 2. 2.

Forud har Gud set, at Ingen vilde antage Kristus, men han saa ogsaa hvad han selv vilde gjøre, for at forhindre, at Kristus skulde være død helt forgjæves. Imod min onde Villie bærer Gud mig hjem.

Han (Jesus) er den Sten, som er agtet for Intet af Eder, I Bygningsmænd, hvilken er bleven til en Hovedhjørnesten og der er ikke Frelse i nogen anden. Apst. 4, 11. 12. Jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt Eder uden Jesum Christum og ham korsfæstet, 1. Cor. 2. 2. Var der en anden Maade at blive frelst paa, saa var Kristus død forgæves. Gal. 2. 21.

Jeg tror Guds Ord hver for sig det er ikke min Sag at kjende Sammenhængen (Købner).

Jeg tror Guds Ord helt og holdent (Købner.) Hvorledes kan et usammenhængende Guds Ord være Ledestjernen? Forf.

Ville vi ikke tro mere end vi kunne begribe, saa tro vi ikke ret meget. (Købner).	Man kan være Begribelighedslærere og dog gode Kristne (Købner) se Eph. 3. 18. altsaa gode Kristne uden at tro ret meget. Forf.
Spurgte Gud mig om jeg vilde gjenfødes, saa svarede jeg Nei. (Købner.)	Svares der Nei i det afgjørende Øieblik naar Kristus spørger: „vil Du høre mig til eller ikke" saa kommer Guds Aand, imod hvem de syndede, aldrig mere til Saadanne. (Købner.)
Vi ere ikke inspirerede som Apostler og Profeter vare; vi ere kun Fortolkere af deres Ord.	Men om Nogen ikke haver Kristi Aand, denne er ikke hans, Rom. 8, 9. Ingen Profeti kan udlægges af sig selv (uden Aand) de hellige Guds Mænd talede drevne af den Hellig-Aand. 2 Pet. 1, 20, 21. Hvo er en Skriftklog, 1 Cor. 1, 20.

Min kjære Kalvinist! Jeg spørger Dig personlig, er Du en Udvalgt? Svar mig oprigtig og uden Omsvøb. Kan Du ikke svare et ubetinget „Ja", hvilken Trøst har Du saa af, at Gud har udvalgt Nogle, naar Du ikke ved, om Du er Udvalgt? Dette faar at være nok af den Slags, dersom Andre føle sig overbeviste herafom Kalvinismens Rigtighed, saa føler jeg mig overbevist om dens Vildfarelse, og har der end været Øieblikke i mit Liv, i hvilket jeg har vaklet, saa er jeg nu ved al dette Virvar, Selvmodsigelse og Fordreielse af Guds Ord, fuldkommen paa det Rene med Kalvinismen, og derfor tør jeg ikke sætte Lyset under Skjeppen. Synes Nogle maaske, at jeg tager for afgjørende fat paa Sagen, saa siger jeg, at jeg har Forpligtelse imod min Gud, som overgaar alle menneskelige Hensyn og Klogskabs Beregninger. Desuden have Kalvinisterne begyndt at skrive offenlig imod os.

19. Statistik eller Baptisternes Forholds-Antal i England og Amerika.

Efter Nordisk Konversations-Lexikon for 1858, Side 401:

Partikulær eller Kalvinist-Baptister i England	120,000
Universal eller frivillige Baptister i Do.	15,000
Kalvinist-Baptister i Amerika	3 Millioner.
Frivillige Baptister i Do.	1 Million.
Kambelitter eller Reform-Baptister	200,000.
Sex Principles Baptister	20,000.
Syvende Dags Baptister	20,000.

Kalvinisterne ere altsaa det overveiende Flertal, men de Andre ere dog for Mange til at overse eller forglemme, at de ere til. I selve Talstørrelsen ligger der jo dog intet Bevis, især naar man betænker, hvilket Tryk Majoriteten altid udøver paa den Uselvstændige og Karakterløse. Ifølge disse Betragtninger og denne Statistik, henstiller jeg til

Kalvinisterne, om de ikke hellere ville nedstemme Tonen lidt med Hensyn til Baptisterne her og i Udlandet samt deres Troesbekjendelse, at en saadan Yttring, som den der forekom i sidste Konferents, ikke skal komme til at staa som en Uredelighed for ikke at sige som en Usandhed, samt om de ikke vilde indrømme os lidt større Talefrihed.

20. Slutningsbemærkning.

Hvem er Forfatteren af dette lille Skrift? Jeg indtager en meget beskeden Stilling i Samfundet. Jeg er ikke Præst og jeg er ikke Profet, jeg er en Mand som dyrker Jorden (og mit Haandværk), thi man haver lært mig saaledes at forhverve mit Brød fra min Ungdom af, Sacharias 13, 5. Jeg giver kun min Mening tilkjende, men jeg mener og at have Guds Aand. Jeg er fornøiet, naar jeg maa være ved Dørtærsklen i min Guds Hus, og skal jeg være en Fremmed for mine Brødre, en Udlænding for min Moders Børn, saa er jeg ogsaa dermed tilfreds. Jeg er en af de Afvandte fra Brysterne og har lært at sidde og stille min Sjæl tilfreds som den, der er afvandt hos sin Moder. Skal jeg være som en Natugle i øde Steder, som en Rørdrum i Ørkenen og som en enlig Spurv paa Taget, saa vil jeg dog kviddre som en Trane og kurre som en Due, indtil jeg som en Trækfugl kommer didhen, hvortil jeg føler mig draget til et Land og en Omgivelse, der ikke er saa hjerteløs koldt som dette. Med Hensyn til mit Skrift er jeg ligesaa beskeden; jeg kan forklare mig paa følgende Maade. Jeg hørte engang tale om en Guldbaase, der var saa konstig indrettet, at naar man trykkede paa en Fjeder, saa saa sprang der en lille Fugl frem og sang saa smukt, det var naturligvis efter Konstens Regler; men jeg kan alligevel respektere Mesteren og beundre hans Værk, kun maa man ikke bilde mig ind, at denne Guldfugl er saaledes fremstaaet af Skaberens Haand. Middelprisen for en saadan Fugl er nok omtr. 400 Rd. I Forhold hertil har jeg kaldt mit lille Skrift en „Hedelærke", som mangen En maaske vil betænke sig paa at give 8 ß for, men „Hedelærken" har dog det Fortrin i al sin Simpelhed, at den kan svinge sig frit i Guds frie Natur, medens Guldfuglen er fastnaglet til Guldbaasen.

Saa far da ud i Verden, min lille Fugl, og forsøg din Lykke! Herren bevare, Math. 10. 29. og formere Dig. Skulde Du imod Forventning blive angreben paa Literaturens Mark formedelst din usædvanlige Tone og ringe Dragt, saa er mit foreløbige Forsvar blot dette: „hver Fugl synger med sit eget Næb" og „man skal ikke skue Fuglen an paa Fjedrene." Dog, jeg tror snare, at man vil angribe mig, fordi jeg har sluppen Dig ud, ikke med klare og overbevisende Grunde, men med Magtsprog, høitravende Talemaader, fornemme Miner, Fordømmelser osv., men du min lille Fugl du kan hæve dig over saadanne Smaaligheder og synge over Bondens Hytte og Herrens Tag. Farvel!

Niels Hansen.

Efterskrift

i Anledning af Rom. 8. 39., Joh. 10. 28. 29. og Kalvinisternes Forklaring over samme, saalydende: „Naar Herren siger: Ingen skal rive mine Faar af min Haand, hvo tør saa sætte sit „Nogen" mod Herrens „Ingen" og sige: der er dog En, som kan nemlig mig selv." Monne den Bevisførelse kan staa for en Prøve? Naar en Mand hjemler mig en Eiendom efter Loven, fri for hver Mands Tiltale, saa at „Ingen" skal rive den fra mig, følger det saa deraf, at jeg kan ikke heller selv spille op med den eller paa anden Maade skille mig ved den? En saadan Opfattelse vilde man kalde en dum Vittighed. Lad os prøve at anvende denne Bevisførelse paa andre Skriftsteder, f. Ex. Joh. 10. 18.: „Ingen tager Livet fra mig, jeg sætter det til af mig selv." Altsaa var det hverken Gud, Djævelen eller Menneskene, der ihjelslog den Herre Jesus; thi hvo tør sætte sit „Nogen" mod Herrens „Ingen"? Jo, det tør Paulus, se 1. Tes. 2. 15., fremdeles: Ingen farer op til Himlen uden den, som farer ned af Himmelen, Joh. 3. 13. Hvo tør sætte sit „Nogen" mod Herrrens „Ingen"? Det tør Elisa, 2. Kong. 2. 11. Ingen haver nogen Tid set Gud, Joh. 3. 18. Hvo tør sætte sit „Nogen" mod Herrens „Ingen"? Det tør Jakob, Moses og Flere, 1. Mos. 32. 30. 5. Mos. 34. 10. Ingen annammer hans Vidnesbyrd, Joh. 3. 32. Hvo tør sætte sit „Nogen" imod Guds Ords „Ingen"? Det tør Johannes 3. 33. Adam blev ikke bedragen, men Kvinden blev bedragen, 1. Tim. 2. 14. Hvo tør sætte sit „blev bedragen" imod Apostlens „blev ikke bedragen"? Er man nu ikke nødt til at give slip paa en saadan Bevisførelse? og tilstaa, at der gives Undtagelser fra Reglen? Saaledes ogsaa med Hensyn til Joh. 10. 38. 39. og Rom. 8. 39., forudsat, at man i Reglen forstod Ordet „Ingen" saaledes, at det indbefattede os selv med, men det gjør man ikke; derfor er denne kalvinistiske Forklaring enten en Dumhed eller en Fiffighed, hvormed Guds Ord forfalskes nu som før, 2. Kor. 2. 17. og kommer til at staa i den skarpeste Modsætning til andre Skriftsteder, f. Ex. Joh. 15. 4. 6. Rom. 12. 20—22., 1. Kor. 9. 27., og mange fl. St.

O, mine Venner, forlad dog Vildfarelsen! Det er ingenlunde ligegyldigt, enten man tror paa en Vildfarelse eller paa en Sandhed. Hin fjerner os fra Gud, denne drager os nærmere til ham, og leder til Gudfrygtighed, 1. Tim. 6. 3. Johannes havde ingen større Glæde end den, at hans Børn vandrede i Sandhed, 3. Joh., V. 4.